

Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советының 2015 елның 21 маендагы 14/235 номерлы карары белән кабул ителде

Татарстан Республикасы
Питрәч муниципаль районы башлыгы
_____ И.М. Кашапов

Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы муниципаль берәмлеге УСТАВЫ

(ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2015 елның 21 маендагы 14/235 номерлы карары белән кабул ителде)

**05.02.2016 ел № 31;
27.12.2016 ел № 77;
23.07.2017 ел № 100;
17.01.2018 ел № 126
24.07.2018 ел № 153
үзгәрешләр белән**

Бүлек I. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Муниципаль район һәм аның статусы

1. "Питрәч муниципаль районы» муниципаль берәмлеге «Питрәч муниципаль районы «Муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 33-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән муниципаль район статусын алды.

2. "Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең рәсми исеме (алга таба текст буенча - Район), кыскартылган исеме - "Питрәч муниципаль районы".

2 статья. Районның территориаль төзелеше

1. Район территориясе составына Белкино, Богородское, Екатериновка, Кибәч, Кибәк Иле, Кәвәл, Күн, Кошак, Керәшен-Сәрдәсе, Колай, Ленино-Кокушкино, Надеждино, Татар Казысы, Пановка, Питрәч, Пимәр, Татар-Тау-Иле, Чыты, Шәле, Шигали, Янсуар авыл жирлекләре керә.

2. Районның административ үзәге булып Питрәч авылы тора.

3. Район чикләре «Питрәч муниципаль районы «муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 33-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән.

4. Район чикләре жирлекара характердагы жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү өчен шартлар тудыру, шулай ук район территориясендә күрсәтелгән федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән.

5. Район чикләрен үзгәртү, аны үзгәртеп кору "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" гы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә, Татарстан Республикасы законы белән гамәлгә ашырыла.

3 статья. Районның рәсми символлары

1. Районның үз рәсми символлары бар – флаг, герб, алар тарихи, мәдәни һәм башка жирле традицияләрне һәм үзенчәлекләрне чагылдыра.

(3 статья, 1 пунктның Төлеше ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы [карары редакциясендә](#))

2. Районның рәсми символларының тасвирламалары район Советының норматив актлары белән раслана.

3. Районның рәсми символлары сурәте жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының мөһерләренә, бланкларына һәм башка рәсми документларына урнаштырыла. Районның рәсми символларын рәсми рәвештә күрсәтү очраклары район Советы карары белән билгеләнә.

4. Районның рәсми символлары федераль законнарда билгеләнгән рәт буенча дәүләт теркәве узарга тиеш.

4 статья. Гражданнарның Районда жирле үзидарәне гамәлгә ашыру хокукы

1. Районда үзидарә, Россия Федерациясе гражданнары тарафыннан жирле референдумнарда, муниципаль сайлауларда катнашу, турыдан-туры ихтыяр белдерүнең башка рәвешләре чаралары аша, шулай ук әлеге Уставта каралган сайлаулы һәм башка жирле үзидарә органнары аша гамәлгә ашырыла.

2. Гражданнар женес, раса, милләт, тел, чыгышы, мөлкәти һәм вазыйфаи хәленә, дингә мөнәсәбәтенә, ижтимагый берләшмәләргә карата карашларына, карашларына бәйсез рәвештә жирле үзидарәне гамәлгә ашыруга тигез хокуклы.

Район территориясендә даими яки нигездә яшәүче чит ил гражданнары жирле үзидарәне гамәлгә ашырганда, Россия Федерациясенә халыкара килешүләре һәм федераль законнар нигезендә, хокукларга ия.

3. Каждый житель имеет право непосредственно обращаться в органы местного самоуправления и к должностным лицам местного самоуправления Района, получать информацию о деятельности органов местного самоуправления.

4. Районның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары һәркемгә турыдан-туры аның хокукларына һәм ирекләренә кагылышлы документлар һәм материаллар белән танышу мөмкинлеген, шулай ук, законда башкасы каралмаган булса, районның жирле үзидарә органнары эшчәнлегә турында башка тулы һәм дөрөс мәгълүмат алу мөмкинлеген тәмин итәргә тиеш.

5. Районның жирле үзидарә органнары массакуләм мәгълүмат чаралары аша һәм башка ысул белән халыкка район һәм аның аерым территорияләре үсешенә иң мөһим мәсьәләләре, гомуми файдаланудагы транспорт, торақ-коммуналь хужалык эше, халыкка төрле хезмәтләр күрсәтүче социаль-мәдәни һәм башка учреждениеләр һәм хезмәтләр чөлтәрен үстерү, социаль ташламалар турында, "Дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлегә турындагы мәгълүматка үтемлекне тәмин итү хакында" гы 09.02.2009 ел, № 8-ФЗ Федераль закон нигезендә ижтимагый тәртипне һәм табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне саклау торышы турында даими рәвештә хәбәр итә.

6. Гражданнар, оешмалар, әгәр алар законга каршы килсә, аларның хокукларын һәм ирекләрен боза дип санаса, судта Район жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затларының карарларына, гамәлләренә (гамәл кылмавына) каршы чыгарга хокуклы.

5 статья. Районның жирле үзидарә органнары структурасы

1. Районның жирле үзидарә органнары структурасына Район Советы, Район Башлыгы, Район Башкарма комитеты, Районның Контроль-хисап палатасы, әлеге Устав нигезендә төзелгән башка жирле үзидарә органнары керә.

2. Районның жирле үзидарә органнары структурасын үзгәртү, әлеге Уставка үзгәрешләр кертү юлы белән башкарыла.

6 статья. Районның жирле әһәмияттәге мәсьәләләре

1. Районның жирле әһәмияткә ия мәсьәләләре:

1) муниципаль район бюджеты проектының төзү һәм карау, муниципаль район бюджетының раслау һәм үтәү, аның үтәләше өчен контрольне гамәлгә ашыру, муниципаль район бюджеты үтәләше турындагы хисапны төзү һәм раслау;

2) муниципаль районның жирле салымнарын һәм жыемнарын билгеләү, үзгәртү һәм гамәлдән чыгару;

3) муниципаль районның муниципаль милкендәге мөлкәте белән идарә итү, файдалану һәм эш итү;

4) Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә муниципаль район чикләрендә авыллар буенча электр һәм газ белән тәмин итүне оештыру;

5) муниципаль район чикләрендә торак пунктлар чикләреннән читтә урнашкан жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеге, муниципаль район чикләрендә торак пунктлар чикләреннән тыш жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын саклауга муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, юл хәрәкәтен оештыру һәм аларда юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү, шулай ук автомобиль юлларын куллану һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру;

6) халыкка транспорт хезмәтләре күрсәтү өчен шартлар тудыру һәм муниципаль район чикләрендә жирлекләр арасында халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыру;

7) муниципаль район территориясендә терроризм һәм экстремизмны профилактикалауда, шулай ук терроризм һәм экстремизм күренешләре нәтижеләрен минимальләштерүдә һәм (яки) бетерүдә катнашу;

8) милләтара һәм конфессияара килешүне ныгытуга, муниципаль район территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен үстерүгә, милли азчылыklarның хокукларын тормышка ашыруга, мигрантларның социаль һәм мәдәни жайлашуын тәмин итүгә, милләтара (этникара) низагларны профилактикалауга юнәлдерелгән чаралар эшләү һәм гамәлгә ашыру;

9) участие в предупреждении и ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций на территории муниципального района;

10) муниципаль район территориясендә жәмәгать тәртибен саклауны оештыру;

11) муниципаль районның хезмәт күрсәтү административ участогында полиция хезмәткәре булып эшләүче хезмәткәргә эш урыны бирү;

12) 2017 елның 1 гыйнварына кадәр полиция участок вәкаләтле вәкиле вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына әлеге вазыйфаны хезмәткәр тарафыннан башкарган чорда торак урыны бирү;

13) әйләнә-тирә мохитне саклау буенча жирлекара характердагы чараларны оештыру;

(6 статья, 13 пунктның 1 өлеше ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2016 елның 05 февралендәге 31 номерлы карары редакциясендә)

14) муниципаль мәгариф оешмаларында төп гомуми белем программалары буенча һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем бирүне оештыру (федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә төп гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыруны финанслар белән тәмин итү вәкаләтләреннән тыш),

муниципаль мәгариф оешмаларында балаларга өстәмә белем бирүне оештыру (финанс белән тәмин итү Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган балаларга өстәмә белем бирүдән тыш),

балаларны карау тору һәм карау өчен шартлар тудыру, шулай ук каникул вакытында балаларның ялын оештыруны тәэмин итү буенча үз вәкаләтләре чикләрендә чаралар, шул исәптән аларның тормыш һәм сәламәтлек куркынычсызлыгын тәэмин итү чараларын да гамәлгә ашыру;

(6 статья, 14 пунктның 2 өлеше ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

15) муниципаль район территориясендә халыкка медицина ярдәме күрсәтү өчен (Россия Федерациясе хөкүмәте раслаган территорияләрдән тыш, халыкка медицина ярдәме күрсәтү буенча аерым территорияләрнең халкын медик-санитар тәэмин итү функцияләрен гамәлгә ашыручы башкарма хакимиятнең федераль органы карамагындагы медицина оешмаларында медицина ярдәме белән тәэмин ителә торган территорияләр исемлеген) гражданнарга түләүсез медицина ярдәме күрсәтүнең дәүләт гарантияләренә территорияль программасы нигезендә шартлар тудыру;

16) жыю (шул исәптән аерым жыю) һәм каты коммуналь калдыкларны транспортировкалау эшчәнлеген оештыруда катнашу;

(6 статья, 16 пунктның 1 өлеше ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2016 елның 05 февралендәге 31 номерлы карары редакциясендә)

17) муниципаль районның территорияль планлаштыру схемаларын раслау, муниципаль районның территорияль планлаштыру схемасы нигезендә территорияне планлаштыру буенча эзерләнгән документларны раслау, муниципаль район территориясендә гамәлгә ашырыла торган шәһәртөзелеш эшчәнлеген тәэмин итүнең мәгълүмат системасын алып бару, муниципаль район чикләрендә жир кишәрлекләрен резервлау һәм тартып алу;

18) реклама конструкцияләрен урнаштыру схемасын раслау, муниципаль район территориясендә реклама конструкцияләрен урнаштыруга һәм эксплуатацияләүгә рөхсәт бирү, мондый рөхсәтләргә гамәлдән чыгару, муниципаль район территориясендә «Реклама турында» 2006 елның 13 мартындагы 38-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла торган үз белдегә белән билгеләнгән реклама конструкцияләрен демонтажлау турында күрсәтмәләр бирү»;

19) муниципаль архивны формалаштыру һәм карап тоту, жирлекләргә архив фондларын саклау;

20) муниципаль район территориясендә жирлекара жирләү урыннарын тоту, ритуаль хезмәтләр оештыру;

21) муниципаль район составына керүче жирлекләргә элемент, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

22) жирлекара китапханәләр тарафыннан халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне оештыру, аларны туплау һәм аларның китапханә фондларының сакланышын тәэмин итү;

23) муниципаль район составына керүче жирлекләргә ял һәм мәдәният оешмалары хезмәте белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

24) муниципаль район составына керүче жирлекләрдә жирле традицион халык сәнгать ижатын үстерү өчен шартлар тудыру;

24.1) муниципаль район милкендә булган мәдәни мирас объектларын (тарихи

һәм мәдәни һәйкәлләрне) саклау, куллану һәм популярлаштыру, муниципаль район территориясендә урнашкан жирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкәрләрне) саклау.

(6 статья, 24 пункт ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2016 елның 05 февралендәге 31 номерлы карары редакциясендә)

25) муниципаль район составына керүче жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешә дәрәжәсен муниципаль район бюджеты акчалары хисабына тигезләү;

26) муниципаль район территориясендә һәм халыкны табиғый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау буенча чараларны оештыру һәм тормышка ашыру;

27) муниципаль район территориясендә дөвалау-савыктыру урыннарын һәм жирле әһәмияттәге курортларны булдыру, үстерү һәм саклауны тәэмин итү, шулай ук жирле әһәмияттәге махсус сакланыла торган табиғат территорияләрен куллану һәм саклау өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру;

28) муниципаль район территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне мобилизация эзерләү чараларын оештыру һәм тормышка ашыру;

29) кешеләрнең су объектларында иминлеген тәэмин итү, аларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау буенча чараларны гамәлгә ашыру;

30) жирлекләрдә авыл хужалыгы житештерүен үстерү өчен шартлар тудыру, авыл хужалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтү, кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерүгә ярдәм итү, социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга, хәйрия эшчәнлегенә һәм ирекле ярдәм күрсәтү (волонтерлык);

31) муниципаль район территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм мас-сакүләм спорт үсешә өчен шартлар тәэмин итү, муниципаль районның рәсми физ-культура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыру;

(6 статья, 31 пунктның 1 өлешә ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2016 елның 05 февралендәге 31 номерлы карары редакциясендә)

32) балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча жирлекара характердагы чараларны оештыру һәм тормышка ашыру;

33) Россия Федерациясә су законнарында билгеләнгән чикләрдә, су объектлары милекчесә вәкаләтләрен гамәлгә ашыру, шәхси һәм көнкүреш ихтыяжлары өчен, гражданның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр бусә полосаларына ирекле үтеп керүен тәэмин итүне дә кертеп, гомуми файдаланудагы су объектларынан файдалану кагыйдәләрен билгеләү;

34) муниципаль урман контролен гамәлгә ашыру;

35) муниципаль район ихтыяжлары өчен ясалма жир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләрне башкаруны тәэмин итү, федераль закон нигезендә ясалма жир кишәрлегә төзү турында килешү төзү хокукына ачык аукцион үткәрү;

36) муниципаль район чикләрендә коррупциягә каршы көрәш чараларын гамәлгә ашыру;

37) объектлар адресларын бирү, адресларны үзгәртү, юкка чыгару, урам-юл челтәрә элементлары исемнәрен бирү (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларынан, региональ яисә муниципальә әһәмияттәге автомобиль юлларынан тыш), муниципаль районның авыларалары территориясә чикләрендә планлаштыру

структурасы элементлары исемнәрен бирү, мондый атамаларны үзгәртү, гамәлдән чыгару, дәүләт адрес реестрында мәгълүмат урнаштыру;

38) муниципаль районның халык ара тер-риториясендә муниципаль жир контролен тормышка ашыру;

39) «Күчемсез мөлкәтнең дәүләт кадастры турында» 2007 елның 24 июлендәге 221-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә комплекслы кадастр эшләрен башкару һәм территория планы картасын раслауны оештыру.

2. Авыл жирлекләренәң жирле эһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән, авыл жирлекләре территорияләрендә районның жирле эһәмияткә ия мәсьәләләре карала:

1) Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә район составына керүче авыл жирлекләре чикләрендә (алга таба – авыл жирлекләре), электр, жылылык, газ һәм халыкны су белән тәмин итү, халыкны су, ягулык белән тәмин итүне оештыру;

2) авыл жирлекләре чикләрендә жирле эһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлегә һәм аларда юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү, шул исәптән парковкалар (парковка урыннары) булдыру һәм аларның эшләвен тәмин итү, авыл жирлекләре чикләрендә жирле эһәмияттәге автомобиль юлларын саклауга муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, шулай ук автомобиль юлларын куллану һәм юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә Россия Федерациясе законнары нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру

3) авыл жирлекләрендә яшәүче һәм аз керемле гражданны торак урыннары белән тәмин итү, муниципаль торак фонды төзелешен һәм эчтәлеген оештыру, торак төзелешә өчен шартлар тудыру,

муниципаль торак контролен, шулай ук башка тулы хокуклы органнары гамәлгә ашыру;

4) халыкка транспорт хезмәте күрсәтү өчен шартлар тудыру һәм авыл жирлекләре чикләрендә халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыру;

5) терроризм һәм экстремизмны профилактикалауда, шулай ук авыл жирлекләре чикләрендә терроризм һәм экстремизм күренешләре нәтижәләрен минимальләштерүдә һәм (яки) бетерүдә катнашу;

6) милләтара һәм конфессияара килешүне ныгытуга, авыл жирлекләре территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклауга һәм үстерүгә, мигрантларны социаль һәм мәдәни адаптацияләүгә, милләтара (этникара) низагларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

7) авыл жирлекләре чикләрендә гадәттән тыш хәлләрне кисәтүдә һәм бетерүдә катнашу;

8) халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне оештыру, авыл жирлекләре китапханә фондларының сакланышы, комплектлауны тәмин итү;

9) сохрание, использование и популяризация объектов культурного наследия (памятников истории и культуры), находящихся в собственности сельских поселений, охрана объектов культурного наследия (памятников истории и культуры) местного (муниципального) значения, расположенных на территории сельских поселений;

- 10) жирле традицион халык сэнгаты ижатын үстерү өчен шартлар тудыру, авыл жирлекләрәндә халык сэнгаты кәсепләрен саклап калу, янадан торгызу һәм үстерү;
- 11) авыл жирлекләрәндә яшәүчеләрнең күпләп ял итү өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны төзекләндерү, гражданның су белән гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына ирекле үтеп керүен тәмин итүне дә кертеп, оештыру;
- 12) авыл жирлекләре чикләрендә урнашкан аеруча саклана торган табигать территорияләре урманнарын куллану, саклау, янадан торгызу;
- 13) авыл жирлекләренең генераль планнарын, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау, авыл жирлекләренең генераль планнары нигезендә территорияне планлаштыру буенча эзерләнгән документларны раслау, төзелешкә рөхсәт бирү (Россия Федерациясе шәһәртөзелеш кодексында, башка федераль законнарда каралган очрактан тыш), авыл жирлекләре территориясендә урнашкан капитал төзелеш объектларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәтләр, авыл жирлекләрен шәһәртөзелеш проектлаштыруның жирле нормативларын раслау, муниципаль ихтыяжлар өчен жирләрен резервлау һәм авыл жирлекләре чикләрендә жир кишәрлекләрен тартып алу, авыл жирлекләре чикләрендә муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру, Россия Федерациясе шәһәртөзелеш кодексында каралган очрактан биналарны, корылмаларны карау һәм мондый тикшерү барышында ачыкланган бозуларны бетерү турында тәкъдимнәр бирү;
- 14) территорияль саклау һәм гражданны оборонасы, халыкны һәм авыл жирлекләре территорияләрен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 15) авыл жирлеге территориясендә авария-коткару хезмәтләре һәм (яки) авария-коткару формировауларга эшчәнлеген оештыру, карап тоту һәм оештыру;
- 16) кешеләрнең су объектларында иминлеген тәмин итү, аларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау буенча чараларны гамәлгә ашыру;
- 17) авыл жирлекләре территориясендә дөвалау-савыктыру урыннарын һәм жирле әһәмияттәге курортларны булдыру, үстерү һәм саклауны тәмин итү, шулай ук жирле әһәмияттәге махсус сакланыла торган табигать территорияләрен куллану һәм саклау өлкәсендә муниципаль контроль булдыру, үстерү һәм тәмин итү;
- 18) Россия Федерациясенең су законнары белән билгеләнгән чикләрдә су объектлары милекчәсе вәкаләтләрен гамәлгә ашыру, аларны куллануны чикләү турында халыкка мәгълүмат бирү;
- 19) муниципаль урман контролен гамәлгә ашыру;
- 20) жирлекнең хезмәт күрсәтү административ участогында вәкаләтле участок полиция хезмәткәре булып эшләүче хезмәткәргә бина бирү;
- 21) 2017 елның 1 гыйнварына кадәр полиция участок вәкаләтле вәкиле вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына әлегә вазыйфаны хезмәткәр тарафыннан башкарган чорда торақ урыны бирү;
- 22) коммерцияле булмаган оешмалар турында «1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль законның 31.1 һәм 31.3 статьяларында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга ярдәм күрсәтү»;

23) авыл жирлеге ихтыяжлары өчен ясалма жир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләрне башкаруны тәмин итү, «Федераль милектә булган су объектларында булдырылган ясалма жир кишәрлекләре турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2011 елның 19 июлендәге 246-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә ясалма жир кишәрлеге төзү турында килешү төзү хокукына ачык аукцион үткәрү һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында»;

24) авыл жирлекләре чикләрендә коррупциягә каршы көрәш чараларын гамәлгә ашыру;

25) "Күчемсез мөлкәтнең дәүләт кадастры турында «2007 елның 24 июлендәге 221-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә комплекслы кадастр эшләре башкаруда катнашу.

3. Районның жирле үзидарә органнары район составына керүче аерым жирлекләрнең жирле үзидарә органнары белән килешүләр төзүгә хокуклы-ул, район бюджетыннан тиешле жирлекләр бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар хисабына жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча үз вәкаләтләренә бер өлешен гамәлгә ашыруны тапшыру турында.

7 статья. Район жирле үзидарә органнарының Районның жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләренә хәл итүгә хокуклары

1. Районның жирле үзидарә органнары хокуклы:

1) муниципаль район музейларын булдыру;

2) опека һәм попечительлек буенча эшчәнлекне тормышка ашыруда катнашу;

3) муниципаль район территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләр хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйлә эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

4) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм муниципаль район территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыруга ярдәм итү;

5) 2008 елның 31 декабренә, алар карамагында булган югары белем муниципаль белем бирү оешмаларын гамәлгә куючы функцияләрен гамәлгә ашыру;

6) туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;

7) жәмәгать күзәтү комиссияләренә кеше хокукларын тәмин итүдә ижтимагый контроль булып торучы һәм мәжбүри тоту урыннарында булган кешеләргә ярдәм күрсәтү;

8) «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында " 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның бөтенроссия ижтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтү»;

9) «Кан һәм аның компонентларының донорлыгы турындагы федераль законда каралган чараларны гамәлгә ашыру»;

10) Халыкара территориядә нотариус торак пунктында урнашкан очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр башкару;

11) федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартларының сыйфатын бәйсез бәяләүне оештыру өчен

шартлар тудыру, шулай ук ведомство буйсынуындагы оешмалар житэкчеләре эшчәнлеген бәялэгәндә оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартларының сыйфатын бәйсез бәяләү нәтижәләрен куллану һәм федераль законнар нигезендә оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартларын бәйсез бәяләү нәтижәләре буенча ачыкланган житешсезлекләренә юкка чыгару буенча чаралар кабул итүне контрольдә тотуны гамәлгә ашыру;

12) «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыру.

(7 статья, 1 пункт ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

13) инвалидлар, сәламәтлекләре чикләнгән затлар, адаптив физик культура һәм адаптив спорт үсешенә ярдәм күрсәтү.

(7 статья, 1 пункт ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2018 елның 17 гыйнварындагы 127 номерлы карары редакциясендә)

2. Муниципаль районның жирле үзидарә органнары әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләренә хәл итәргә, федераль законнар белән каралса, башка муниципаль берәмлекләренә жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъектлары законнары белән, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджетара трансфертлардан һәм түләүләренә өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән тыш, жирле бюджетларның керемнәре хисабына башка дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда катнашырга хокуклы.

8 статья. Районның жирле үзидарә органнарына аерым дәүләт вәкаләтләре бирү

Районның жирле үзидарә органнарына аерым дәүләт вәкаләтләре бирү федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

Районның жирле үзидарә органнары әлеге максатларга бүлөп бирелгән матди ресурслар һәм финанс чаралары чикләрендә федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырган өчен җаваплы.

Тапшырылган вәкаләтләренә гамәлгә ашыру дәүләт контролендә тора. Районның жирле үзидарә органнары тарафыннан аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны контрольдә тоту шартлары һәм тәртибе федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә. Район Советы үз вәкаләтләре чикләрендә үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен районның жирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан өстәмә файдалану очраклары һәм тәртибен билгеләргә хокуклы.

9 статья. Муниципаль контроль

1. Жирле үзидарә органнары федераль законнарда каралган мәсьәләләр буенча муниципаль контроль оештырырга һәм гамәлгә ашырырга хокуклы.

2. "Дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм шәхси эшкуарларның хокукларын яклау турында" 2008 елның 26 декабрдәгә 294-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре буенча муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, оешма һәм юридик затларны, индивидуаль эшкуарларны тикшерүне үткәрү белән бәйлә мөнәсәбәтләргә карата кулланыла.

10 статья. Районның муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы

Районның муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы федераль законнар һәм жирле үзидарә турында Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

11 статья. Район жирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара мөнәсәбәтләре

Районның жирле үзидарә органнары белән үзара мөнәсәбәтләр дәүләт хакимияте органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла:

- 1) районның социаль - икътисади үсешенә юнәлдерелгән дәүләт программаларын тормышка ашыруда жирле үзидарә органнарының катнашуы;
- 2) район жирле үзидарә органнары һәм дәүләт хакимияте органнары арасында килешүләр (килешүләр) төзү;
- 3) даими, я вакытлыча координацияләү, консультатив, киңәшмә һәм башка эш органнары булдыру;
- 4) Татарстан Республикасы Дәүләт Советына Район Советының закон чыгару инициативасы;
- 5) законнарда билгеләнгән башка үзара бәйләнеш формалары.

12 статья. Правовое регулирование муниципальной службы

Районда муниципаль хезмәтне хокукый жайга салу, муниципаль хезмәт вазыйфаларына таләпләрне дә кертеп, муниципаль хезмәткәр статусын, муниципаль хезмәт узу шартларын һәм тәртибен дә кертеп, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон, «Муниципаль хезмәт турында» 2013 елның 25 июнендәгә 50-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы кодексы, район Советы һәм муниципаль хокук актлары белән расланган муниципаль хезмәт турындагы Нигезләмә белән гамәлгә ашырыла.

Бүлек II . ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ХАЛЫК ТАРАФЫННАН ТУРЫДАН-ТУРЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ҺӘМ ХАЛЫКНЫҢ ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУДА КАТНАШУЫ ФОРМАЛАРЫ

13 нче статья. Халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда турыдан-туры катнашуы

Район халкы турыдан-туры жирле үзидарәне гамәлгә ашыра һәм жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда түбәндәгә рәвешләрдә катнаша:

- 1) жирле референдум;

- 2) район чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү;
- 3) гражданның хокукый актлар чыгару инициативасы;
- 4) территорияль ижтимагый үзидарә;
- 5) халык тыңлаулары;
- 6) гражданнар жыелышы;
- 7) халык конференциясе (делегатлар жыелышы);
- 8) гражданны (сорашу) кабул итү;
- 9) жирле әһәмияттәге аеруча мөһим мәсьәләләр буенча халык белән фикер алышу;
- 10) жирле үзидарә органнарына гражданның мөрәжәгатьләре;
- 11) ижтимагый (консультатив) советлар төзү;
- 12) Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формалар.

14 статья. Жирле референдум

1. Жирле референдум турыдан-туры район халкы тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү максатында үткәрелә.

2. Жирле референдум «Россия Федерациясе гражданнының сайлау хокуклары һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Жирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законаы белән билгеләнгән тәртиптә, «Россия Федерациясе жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләргә исәпкә алып үткәрелә.

3. Жирле референдумда яшәү урыны район чикләрендә урнашкан Россия Федерациясе гражданны катнашырга хокуклы. Россия Федерациясенә халыкара килешүләргә нигезендә һәм законда билгеләнгән тәртиптә, район территориясендә даими яшәүче чит ил гражданны Россия Федерациясе гражданны да булган шартларда жирле референдумда катнаша. Гражданны яшерен тавыш биргәндә гомуми тигез һәм турыдан-туры ихтыяр белдерү нигезендә жирле референдумда катнашалар.

4. Жирле референдум үткәрү турындагы карар район Советы инициативасы буенча кабул ителә:

- 1) жирле референдумда катнашырга хокуклы гражданнар;
- 2) уставлары сайлауларда һәм (яки) референдумнарда катнашуны күздә тоткан һәм федераль законда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда теркәлгән башка ижтимагый берләшмә, сайлау берләшмәсе, уставлары;
- 3) Район Советы һәм район Башкарма комитеты житәкчесе алар белән бергәләп күрсәтелгән.

5. Гражданны инициативасы буенча жирле референдум билгеләү, берләшмәләргә, башка ижтимагый берләшмәләргә сайлау, әлеге инициативага ярдәм итүгә кул кую шарты булып тора. Референдум үткәрү инициативасын хуплап

жыярга кирек булган имзалар саны Район территориясендә теркәлгән референдумда катнашучылар санының 5 процентын тәшкит итә, ләкин 25тән дә ким була алмый.

6. Референдум үткәрү инициативасы Район Советы һәм Район Башкарма комитеты житәкчесе белән берлектә Район Советы карары һәм Район Башкарма комитеты житәкчесе карары белән рәсмиләштерелә. Күрсәтелгән инициативаны күрсәтү тәртибе Район Советының норматив акты белән билгеләнә.

7. Район Советы жирле референдумны Район Советына кергәннән соң 30 көн эчендә билгели, алар нигезендә жирле референдум билгеләнә.

8. Референдумда тавыш бирүне үткәрү датасы билгеләнгән көнгә кадәр 25 көннән дә соңга калмыйча район Советы карары буенча аны дәүләт хакимияте органнарына яисә жирле үзидарә органнарына билгеләнгән сайлауларда тавыш бирү көне белән бергә кушу максатларында яисә башка билгеләнгән референдумда тавыш бирү көне белән бергә соңга калмыйча күчерелергә мөмкин.

9. Референдум билгеләү, шулай ук референдумда тавыш бирү көнен күчәрү турында карар әлеге статьяның 8 пункты нигезендә массакүләм мәгълүмат чараларында аны кабул иткән көннән, биш көннән дә соңга калмыйча, рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

10. Тавыш бирү нәтижеләре һәм жирле референдумда кабул ителгән карар рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка хәбәр итәргә) тиеш.

11. Жирле референдумда кабул ителгән карар Район территориясендә мәжбүри рәвештә каралырга тиеш һәм нинди дә булса дәүләт хакимияте органнары, аларның вазыйфаи затлары яки районның жирле үзидарә органнары тарафыннан раслануга мохтаж түгел.

12. Районның жирле үзидарә органнары жирле референдумда кабул ителгән әлеге устав белән билгеләнгән вәкаләтләргә чикләү нигезендә карарның үтәлешен тәмин итәләр.

13. Жирле референдум үткәрү турында карар, шулай ук жирле референдумда кабул ителгән карар суд тәртибендә федераль закон белән тәңгәлләштерелергә мөмкин.

14. Жирле референдум үткәрү турындагы карар, шулай ук жирле референдумда кабул ителгән карар суд тәртибендә гражданныр, жирле үзидарә органнары, федераль закон нигезендә дәүләт хакимияте органнары тарафыннан вәкаләтле прокурор тарафыннан шикаять бирелергә мөмкин.

15 нче статья. Район чикләрен үзгәртү, чикләрен үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү

1. Чикләргә үзгәртү, Районны үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү халыкның чикләргә үзгәртүгә рөхсәт алу, Районга үзгәрешләр керту максатыннан үткәрелә.

2. Чикләргә үзгәртү, районны үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү районның бөтен территориясендә яки аның территориясә өлешендә "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" Федераль закон белән телдән бирелгән очракларда үткәрелә.

3. Район чикләрен үзгәртү, районны үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү район Советы тарафыннан билгеләнә һәм «Россия Федерациясә гражданнырының

сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Жирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләренә исәпкә алып үткәрелә.

4. Район чикләрен үзгәртү, районны үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү, әгәр анда район яки район халкының яртысыннан артыгы катнашса, узган дип санала. Халыкның район чикләрен үзгәртүгә, үзгәртеп коруга ризалыгы, әлеге үзгәрешләр өчен район халкының яки район өлешенең тавыш бирүдә катнашкан яртысыннан артыгы тавыш биргән булса, алынган дип санала.

5. Чикләренә үзгәртү, районны үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү нәтижеләре һәм кабул ителгән карарлар рәсми басылып чыгарга тиеш (халыкка хәбәр итәргә).

16 статья. Гражданнарның хокукый актлар чыгару инициативасы

1. Район халкы әлеге Устав һәм район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә хокукый актлар белән чыгыш ясарга хокуклы.

2. Сайлау хокукына ия булган, район халкы саныннан 3 проценттан артмаган, сайлау хокукына ия булган, гражданнар төркеме хокукый инициатива белән чыгыш ясыя ала.

3. Хокукый актлар чыгару инициативасын гамәлгә ашыру максатларында район халкы хокуклы:

- яшәү (эш) урыны буенча гражданнар жылышларын һәм фикер алышу һәм хокукый инициатива күрсәтү буенча башка коллектив чаралар оештырырга һәм үткәргә;

- хокукый актлар чыгару инициативасын тәкъдим итүгә ярдәм итү өчен имзалар жыю буенча инициатив төркемнәр төзү;

- район халкына имзалар жыю һәм законга каршы килми торган ысуллар белән хокук чыгару инициативасы хәрәкәтенә ярдәм итү өчен агитация алып бару.

4. Районның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары гражданнарга хокукый актлар чыгару инициативасын гамәлгә ашыруда ярдәм итәргә тиеш.

5. Гражданнарның хокукый актлар чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибдә кертелгән муниципаль (норматив) хокукый акт проекты Район Советы тарафыннан аның ачык утырышында, Район башлыгы яки Район Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан әлеге устав белән билгеләнгән компетенция нигездә, аны гамәлгә ашырган көннән өч ай эчендә мәжбүри карап тикшерелгә тиеш.

6. Гражданнарның хокукый актлар чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибдә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын караганда, гражданнарның инициатив төркеме вәкилләренә үз позициясен баян итү мөмкинлегә тәэмин ителгә тиеш.

7. Гражданнарның хокукый актлар чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибдә кертелгән муниципаль норматив хокукый акт проектын карау

процедурасы Район Советы Регламенты, район башлығының, Район Башкарма комитетының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

8. Гражданнарның хокукый актлар чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын карап тикшерү нәтижәләре буенча кабул ителгән дәлилләнгән карар рәсми рәвештә аның керткән гражданнарның инициатив төркеме мәгълүматларына житкерелергә тиеш.

17 статья. Территориальное общественное самоуправление

1. Районда территориаль ижтимагый үзидарә турыдан-туры халык тарафыннан гражданнарның жыелышлар һәм конференцияләре үткәрү, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә органнары булдыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Территориаль ижтимагый үзидарә гражданнарның түбәндәге яшәү территорияләре чикләрендә гамәлгә ашырыла ала: күп фатирлы торак йорт подъездлары; күп фатирлы торак йорт; торак йортлар төркеме; торак микрорайон; авыл торак пункты; гражданнарның башка яшәү территорияләре.

3. Территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләре тиешле жирлекнең вәкиллекле органы тарафыннан әлеге территориядә яшәүче халык тәкъдиме буенча билгеләнә.

4. Аның Уставы нигезендә территориаль ижтимагый үзидарә юридик зат була ала һәм коммерциячел булмаган оешманың оештыру-хокукый формасында дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

5. Территориаль ижтимагый үзидарә уставында билгеләнә:

- 1) ул гамәлгә ашырыла торган территория;
- 2) территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенң максатлары, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләре;
- 3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләрен, хокукларын һәм бурычларын формалаштыру, туктату тәртибе, вәкаләтләре вакыты;
- 4) карарлар кабул итү тәртибе;
- 5) мөлкәт сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән мөлкәт һәм финанс чараларыннан файдалану һәм файдалану тәртибе;
- 6) территориаль жәмәгать үзидарәсен гамәлгә ашыруны туктату тәртибе.

6. Территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегә мәсьәләләре буенча гражданнарның жыелышлар, конференцияләре аның Уставы нигезендә чакырыла.

7. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы, әгәр анда уналты яшыкә житкән территориядә яшәүчеләрнең өчтән береннән дә ким булмаган өлеше катнашса, хокуклы санала.

Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе, әгәр анда уналты яше тулмаган территориядә яшәүчеләрнең өчтән икесенең гражданнар жыелышларында сайланган делегатларның өчтән икесе катнашса, хаклы санала.

8. Территориаль ижтимагый үзидарәләрдәге гражданнар жыелышының, конференциясенң аерым вәкаләтләренә керә:

- 1) территориаль ижтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү;

2) территориаль ижтимагый үзидарэ уставын кабул итү, аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;

3) территориаль ижтимагый үзидарэ органнарын сайлау;

4) территориаль ижтимагый үзидарәләр эшчәнлегенәң төп юнәлешләрен билгеләү;

5) территориаль ижтимагый үзидарәнең керемнәр һәм чыгымнары сметасын һәм аның үтәләше турындагы хисапны раслау;

6) территориаль ижтимагый үзидарэ органнары эшчәнлегә турындагы хисапларны карау һәм раслау.

9. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары:

1) тиешле территориядә яшәүче халыкның кызыксынуларын житкерү;

2) гражданнар жыелышларында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтәләшен тәмин итәләр;

3) Тиешле территориядә яшәүче гражданнарның социаль-көнкүреш ихтияжларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән территориаль-риторияне төзекләндерү буенча хужалык эшчәнлеген, башка хужалык эшчәнлеген әлегә гражданнар акчалары хисабына да, район бюджеты акчаларын кулланып, жирле үзидарэ органнары белән килешү нигезендә дә тормышка ашыра алалар;

4) бу органнар һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле муниципаль хокукый актлар проектларын Район Советына, Район башлыгына һәм район башкарма комитетына кертергә хокуклы.

10. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе, жирле бюджеттан кирәкле акчаларны бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе әлегә Устав һәм Район Советының норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

11. Жирле бюджеттан кирәкле акчаларны бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе жирлек уставы һәм (яки) жирлек вәкиллекле органының норматив хокукый актлары, Советның норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

18 статья. Территориаль ижтимагый үзидарэ учреждениеләре тәртибе

1. Территориаль жәмәгать үзидарәсен булдыру максатыннан, район халкы, жирле үзидарэ органнары инициативасы белән территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы проектын эшләүне гамәлгә ашыручы һәм әлегә территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территориядә яшәүче гражданнар жыелышын оештыра торган инициатив төркем барлыкка килә.

2. Гражданнар жыелышы район территориясендә территориаль ижтимагый үзидарэ булдыру турында Карар кабул итә, аның уставын кабул итә, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарэ Уставының реги-страциясе белән бәйле мәсьәләләр буенча район Советында гражданнар жыелышын тәкъдим итәргә вәкаләтле вәкилле (вәкилләрне) билгели.

3. Территориаль ижтимагый үзидарэ район Советы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарэ уставын теркәгән вакыттан бирле гамәлгә куелган дип санала.

19 статья. Территориаль ижтимагый үзидарэ уставын теркәү тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү өчен вәкаләтле вәкил (вәкаләтле вәкилләр) тарафыннан район башлыгына гражданнар жыелышы тапшырыла:

1) гражданнар жыелышының барлык вәкаләтле вәкилләре тарафыннан им-заланган территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында гариза;

2) территориаль жәмәгать үзидарәсен төзү турында Карар кабул ителгән гражданнар жыелышы беркетмәсе, паспорт яки паспортны алыштыручы документның фамилиясе, исеме, атасының исеме, туу датасы, сериясе, номеры һәм бирелү датасы, вәкаләтле вәкилләрнең яшәү урыны адресы күрсәтелгән;

3) территориаль ижтимагый үзидарә Уставының ике нөсхәсе.

2. Әлеге статьяның 1 өлеше буенча булган документлардан тыш, башка документларны тапшыру таләп ителми.

Вәкаләтле вәкилгә документлар алуда, аларны алу исемлеген һәм датасын күрсәтеп, расписка бирелә.

3. Район башлыгы территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турындагы документлар кәргән көннән алып ике атналык вакыт эчендә аны район Советының уставны теркәү турындагы яки аны теркәүдән баш тарту турындагы карары проектың алдан карауны һәм әзерләүне оештыра.

4. Гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкилләре территориаль ижтимагый үзидарә уставын алдан караганда һәм район Советы утырышында киңәш бирү тавышы хокукы белән катнашырга хокуклы.

5. Район Советы территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү яки әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар Район башлыгы тарафыннан алынганнан соң 30 көн эчендә аны теркәүдән баш тарту турында карар кабул итә.

6. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту өчен нигез булып Россия Федерациясе Конституциясенә территориаль ижтимагый үзидарә Уставының, Федераль законнарға, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына, әлеге Уставка, башка муниципаль норматив хокукый актларга каршы килүе тора.

7. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын территориаль ижтимагый идарә төзүнең максатка ярашлы булмавы аркасында теркәүдән баш тарту рөхсәт ителми.

8. Район Советы тарафыннан кабул ителгән территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү мәсьәләсе буенча дәлилленгән карар өч көн эчендә рәсми рәвештә гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкил) игътибарына житкерелергә тиеш.

9. Район Советы тарафыннан уставны теркәү турында карар кабул ителгән очракта уставның бер нөсхәсе аны теркәү турында тамга белән гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкиленә тапшырыла, икенче нөсхәсе Район Советында саклана.

10. Территориаль ижтимагый үзидарә уставына кертелә торган үзгәрешләр Район Советы тарафыннан әлеге статьяда билгеләнгән тәртиптә теркәлергә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр, аларны теркәү көненнән үз көченә керә.

20 статья. Ачык тыңлаулар, ижтимагый фикер алышу

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль норматив хокукый актлар проектлары буенча фикер алышу өчен район Советы, район башлыгы катнашында халык алдында тыңлаулар уздырыла ала.

2. Халык алдында тыңлаулар район Советы яки Район Башлыгы инициативасы буенча үткәрелә.

Халык яки Район Советы инициативасы буенча үткәрелә торган гавами тыңлаулар Район Советы тарафыннан, ә Район Башлыгы инициативасы буенча Район Башлыгы тарафыннан билгеләнә.

3. Халык тыңлауларына чыгарылырга тиеш:

1) Устав проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, Уставка Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе һәм законнары нигезләмәләрен әлеге Уставка туры китерү максатларында төгәл күрсәтү рәвешендә үзгәрешләр кертелә торган очраклардан тыш;

2) район бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;

2.1) Районның социаль-иқтисадый үсеше стратегиясе проекты;

3) Районны үзгәртеп кору турында сораулар;

4. Әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән проектлар һәм сораулар-үтенечләр буенча гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәрү тәртибе муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының норматив хокукый актлары белән билгеләнә һәм муниципаль берәмлек халкына гавами тыңлаулар үткәрү вакыты һәм урыны турында үз вакытында хәбәр итүне, муниципаль хокукый акт проекты белән үз вакытында танышуны, муниципаль берәмлек халкына гавами тыңлауларда катнашуын тәмин итүче башка чараларны күздә тотарга тиеш, ачык тыңлаулар нәтижәләрен бастырып чыгару (халыкка игълан итү), кабул ителгән карарларның дәлилләнгән нигезләмәсен дә кертәп.

5. Генераль планнар проектлары, жирдән файдалану кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияне межалау проектлары, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә, жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объекттын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү турында карар проектлары, рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт бирү, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турында карар проектлары буенча карар проектлары буенча, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән башка төр файдалану мәсьәләләре буенча жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең расланган кагыйдәләре булмаганда ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрелә, аларны оештыру һәм үткәрү тәртибе муниципаль берәмлек уставы һәм (яки) шәһәртөзелеше эшчәнлеге турындагы законнар нигезләмәләрен исәпкә алып муниципаль берәмлекнең ижтимагый органы норматив хокукый акты белән билгеләнә. (гыйнвар, 2018 ел)

21 статья. Гражданнар жыелышы

1. Жирле әһәмияткә ия мәсьәләләр буенча фикер алышу, халыкка жирле үзидарә органнары һәм районның жирле үзидарә вазыйфаи затлары эшчәнлеге турында мәгълүмат бирү, территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру

турында Район территориясе өлешендә гражданныр жыелышы үткәрелергә мөмкин. гражданныр жыелышлары микрорайоннар, торак массивлар, кварталлар, урамнар, торак йортлар, районның торак пунктлары буенча үткәрелә.

2. Гражданныр жыелышы халык, Район Советы, Район Башлыгы инициативасы белән, шулай ук жирле үзидарә уставында каралган очракларда үткәрелә.

3. Район Советы яки Район Башлыгы инициативасы буенча үткәрелә торган гражданныр жыелышы тиешенчә район Советы яки район башлыгы тарафыннан билгеләнә.

4. Халык инициативасы буенча үткәрелә торган гражданныр жыелышы район Советы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә органнарының, тиешле территориядә яшәүче һәм әлеге территорияләрдә урнашкан оешма-учреждениеләрнең житәкчеләре, жыелышта катнашу хокукы булган гражданныр төркеменең язма тәкъдиме буенча билгеләнә.

Гражданныр жыелышын үткәрү турындагы тәкъдимдә аны карап тикшерүгә чыгарыла торган сораулар исемлеге һәм жыелыш үткәрү урыны булырга тиеш. ә жыелышны үткәрү инициативасы белән әлеге гражданныр – аларның фамилиясен, исемен, атасының исемен, туган көнен, яшәү урынын күрсәтеп мөрәжәгать иткән очракта вәкаләтле затлар тарафыннан имзаланырга тиеш.

Район Советы үзенең якындагы сессиясендә гражданныр жыелышын үткәрү турындагы тәкъдимне карый.

Район Советы гражданнырның аның максатка ярашлы булмавы буенча жыелуын үткәрүдән баш тартырга хокуклы түгел.

5. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданныр жыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе территориаль ижтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

6. Гражданныр жыелышын үткәрү вакыты һәм урыны турында һәм тиешле территориядә яшәүчеләр жыелыш үткәрү көненә кадәр жиде көннән дә соңга калмыйча, әлеге массакүләм мәгълүмат чараларын, почта хәбәрләрен, фатир (йорт) жыеннарын, белдерүләр һәм башка мөмкин булган чараларны кулланып, хәбәр ителә. Гражданныр жыелышын эзерләү һәм үткәрүне Район Башкарма комитеты тәэмин итә.

7. Жыелышлар эшендә әлеге территориядә яшәүче, сайлау хокукына ия гражданныр катнаша ала. Жыелышта катнашу хокукына ия гражданнырның гомуми саны Россия Федерациясе гражданнырының тору урыны һәм яшәү урыны буенча Россия Федерациясе чикләрендә муниципаль сайлауларны үткәргәндә файдаланыла торган теркәү исәбе мәгълүматлары нигезендә билгеләнә.

Әгәр анда жыелышта катнашырга хокуклы гражданныр санының өчтән бер өлеше катнашмаса, гражданныр жыелышы хаклы санала.

Жыелышның карарлары жыелышта катнашкан гражданнырның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

8. Гражданныр жыелышы жирле үзидарә органнарына һәм районның жирле үзидарә вазыйфаи затларына мөрәжәгатьләр кабул итә, шулай ук жирле үзидарә органнары һәм Районның жирле үзидарә вазыйфаи затлары белән үзара

мөнәсәбәтләрдә гражданнар жыелышын тәкъдим итәргә вәкаләтле затларны сайлый ала.

9. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга бәйлә мәсьәләләр буенча гражданнар жыелышы территориаль ижтимагый үзидарә уставына кертелгән мәсьәләләр буенча карар кабул итә.

10. Гражданнар жыелышы тарафыннан кабул ителгән мөрәжәгатьләр Район жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарә вазыйфай затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиеш. Мөрәжәгатьләрдә булган мәсьәләләргә хәл итү компетенциясенә язмача җавап җибәрү белән кертелгән.

11. Гражданнар жыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе, шулай ук гражданнар жыелышының вәкаләтләре федераль закон, әлеге Устав һәм Район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

12. Гражданнар жыелышы нәтижеләре рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш (халыкка хәбәр итәргә).

22 статья. Халык конференциясе (делегатлар жыелышы)

1. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) жирле әһәмияткә ия мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм Район халкының фикерләрен ачыклау зарур булган очракта үткәрелә. Район территориясендә яшәүче халык арасынан конференция (делегатлар жыелышы) гражданнар жыелышлары кыен булган очракларда үткәрелә.

2. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) гражданнар жыелышы вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Халык конференциясе (делегатлар жыелышы) район Советы, район Башлыгы инициативасы белән үткәрелә. Район Советы яки Район Башлыгы инициативасы белән үткәрелә торган халык конференциясе (делегатлар жыелышы) Район Советы яисә Район Башлыгы тарафыннан җаваплы итеп билгеләнә.

Халык инициативасы буенча үткәрелә торган гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) район Советы тарафыннан билгеләнә.

4. Әгәр анда сайланган делегатларның яртысынан артыгы катнашса, гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) дәрәс санала. Конференция карарлары (делегатлар жыелышы) конференциядә катнашкан делегатларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

5. Гражданнар конференциясен (делегатлар жыелышын) билгеләү һәм үткәрү тәртибе, делегатларны сайлау Район Советының әлеге Уставы һәм норматив хокукый акты белән билгеләнә.

6. Гражданнар конференциясе нәтижеләре (делегатлар жыелышы) рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш (халыкка хәбәр итәргә).

23 статья. Гражданнарны сораштыру

1. Гражданнарны сораштыру бөтен территориядә яки район территориясендә жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары, шулай ук дәүләт хакимияте органнары тарафыннан карарлар кабул иткәндә халыкның фикерен һәм аны исәпкә алуны ачыклау өчен үткәрелә.

Сораштыру нәтижеләре тәкъдим итү характерында булырга тиеш.

2. Гражданнарны сораштыруда сайлау хокукына ия район халкы катнаша ала.

3. Гражданнарны сораштыру инициативасы буенча үткэрелә:

1) Район Советы яки Район Башлыгы - жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча;

2) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары фикере - граждан фикерен исәпкә алу өчен, республика һәм төбәкара әһәмияттәге объектлар өчен район жирләренен максатчан билгеләнешен үзгәртү турында карарлар кабул иткәндә.

4. Гражданнар арасында сораштыру үткөрү һәм билгеләү тәртибе Район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

5. Гражданнар сораштыруны оештыруны Район Советы билгели. Гражданнар сораштыруы Район Советы карарында билгеләнә:

1) сораштыру үткөрү датасы һәм сроклары;

2) сораштыру үткәргәндә тәкъдим ителә торган (сораулар) формулировкасы;

3) сораштыру үткөрү методикасы;

4) сораштыру кәгазе формасы;

5) сораштыруда катнашучы Район халкының минималь саны.

6. Район халкы аны үткөрүгә кадәр 10 көннән дә ким булмаган вакыт эчендә гражданнар арасында сораштыру үткөрү турында хәбәр ителергә тиеш.

7. Гражданнар арасында сораштыру эзерләүгә һәм уздыруга бәйле чараларны финанслау гамәлгә ашырыла:

1) район бюджеты хисабына-районның жирле үзидарә органнары инициативасы буенча сораштыру үткәргәндә;

2) Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына-Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары инициативасы буенча сораштыру уздырганда.

8. Сораштыру нәтижәләре аны үткәргәннән соң бер ай вакыт эчендә бастырылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш. Сораштыру нәтижәләре белән Районның теләсә кайсы кешесе таныша ала. Сораштыру нәтижәләре районның жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле карарлар кабул иткәндә мәжбүри исәпкә алынырга тиеш.

24 статья. Жирле әһәмияттәге аеруча мөһим мәсьәләләр буенча халык фикер алышуы

1. Муниципаль хокукый актлар проектларын һәм жирле әһәмияттәге башка аеруча мөһим мәсьәләләргә халык фикер алышуына чыгару турындагы карар Район Советы тарафыннан үз инициативасы буенча яисә тиешле территориядә яшәүче гражданнарның таләбе буенча Район Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль хокукый акт проекты тексты һәм мәсьәләләр буенча халык фикер алышуына чыгарыла торган башка материаллар, аларны халык фикер алышуына чыгару турында карар кабул ителгәннән соң, биш көннән дә соңга калмыйча массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарыла, район халкына жиберелә, халыкка танышу өчен мөмкин булган урыннарда урнаштырыла, башка ысуллар белән халыкка игълан ителә.

3. Район Советы халык фикер алышуына сорау чыгару белән бергә фикер алышу барышында керә торган тәкъдимнәрне һәм искәртмәләргә карау эшен оештыру вакытын һәм тәртибен билгели, әлегә максат өчен махсус комиссия төзи.

4. Район Советы үзе чыгара торган муниципаль хокукый актлар проектлары һәм жирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышуны тәэмин итә, моның өчен кирәкле шартлар тудыра.

5. Халык фикер алышуына чыгарылган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр Район Советына жиберелә.

6. Муниципаль хокукый актлар проектлары һәм жирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр Район Советы тарафыннан карала.

7. Халык фикер алышуы нәтижеләре турында халыкка хәбәр ителә.

25 статья. Жирле үзидарә органнарына гражданның мөрәжәгатьләре

1. Гражданны Районның жирле үзидарә органнарына шәхси һәм күмәк мөрәжәгатьләргә хокуклы.

2. Гражданны мөрәжәгатьләре “Россия Федерациясе гражданны мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында” 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Татарстан Республикасында гражданны мөрәжәгатьләре турында» 2003 елның 12 маендагы 16-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә һәм тиешле срокларда карап тикшереләргә тиеш.

Статья 26. Районның иҗтимагый (консультатив) советлары

1. Район гражданны һәм жирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеген тәэмин итү өчен жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча карарлар эшләп чыгарганда халыкның ихтыяжларын һәм мәнфәгатьләрен исәпкә алу, жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә жәмәгатьчелек контролен гамәлгә ашыру максатларында район гомуми советы төзелә.

2. Районның иҗтимагый советы үз эшчәнлегендә район халкының, иҗтимагый берләшмәләрнең һәм башка коммерцияле булмаган оешмаларның катнашуы нигезендә формалаша.

3. Оештыру тәртибе, Районның иҗтимагый Советы вәкаләтләре, аның утырышларын үткөрү һәм карарлар кабул итү тәртибе, хокук, бурычлар һәм җавап-районның жирле үзидарә органнары тарафыннан мәгълүмат бирү, консультация бирү һәм Район иҗтимагый советы эшчәнлегенә ярдәм итүнең башка мәсьәләләрен, аның роспускасы процедурасы, шулай ук аны оештыруның һәм эшчәнлегенә башка мәсьәләләре район Советы тарафыннан расланган Нигезләмә белән билгеләнә.

27 статья. Жирле идарәнең халык тарафыннан турыдан-туры тормышка ашырылуын һәм аны тормышка ашыруда катнашуның башка рәвешләре

1. Әлеге устав белән бергә, федераль закон нигезендә, жирле үзидарә халык тарафыннан турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда халыкның катнашуы формалары нигезендә, гражданны жирле үзидарәне Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка рәвешләрдә гамәлгә ашыруда катнашырга хокуклы.

2. Район халкы тарафыннан жирле үзидарэне турыдан-туры тормышка ашыру һәм халыкның жирле үзидарэне гамэлгә ашыруда катнашуы законлылык, иреклелек принципларына нигезләнә.

Жирле үзидарэ органнары һәм Районның жирле үзидарэ вазыйфаи затлары халыкка жирле үзидарэне турыдан-туры гамэлгә ашыруда һәм халыкның жирле үзүзе белән идарэ итүдә катнашуда ярдәм итәргә тиеш.

Бүлек III. РАЙОН СОВЕТЫ

28 статья. Район Советы - районның вәкиллекле жирле үзидарэ органы

1. Район Советы даими эшләүче коллегияль жирле үзидарэ органы булып тора.

2. Район Советының рәсми исеме - Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Советы.

3. Район Советы вәкаләтләре срогы - 5 ел.

4. Район Советы район халкына хисап тота һәм контрольдә тора.

5. Район Советының район гербы сурәтләнган бланклары, мөһере бар.

6. Район Советы эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары район бюджетында Россия Федерациясе бюджеты чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

29 статья. Район Советы составы

1. Район Советы 42 депутаттан тора.

2. Район советы составына билгеләнгән депутатлар саныннан кимендә өчтән икесен сайлау буенча хокуклы.

30 статья. Район Советы депутатларын сайлау тәртибе

1. Район советы составына кергән авыл жирлекләре башлыклары һәм күрсәтелгән жирлекләрнең вәкиллекле органнары депутатлары, жирлек халкы санына бәйсез рәвештә, үз составыннан сайланган вәкиллекле органнар депутатлары керә.

Муниципаль район составына керүче бер жирлек вәкиллегенең норма белән билгеләнгән саныннан өчтән бер өлеше артмаска тиеш.

2. Жирлекнең вәкиллекле органы депутатлары арасыннан сайлана торган Район Советы депутаты, яңа чакырылыш жирлек вәкиллекле органының хокукый составында, беренче сессия көненнән бер айдан да соңга калмыйча, шул исәптән алдагы чакырылыш элге орган вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта да сайланырга тиеш.

3. Жирлекнең вәкиллекле органы депутатлары арасыннан Район Советы депутатын сайлау яшерен тавыш бирү юлы белән башкарыла һәм күрсәтелгән органның карары белән рәсмиләштерелә.

4. Жирлек башлыкларын сайлау һәм жирлекнең вәкиллекле органы депутаты итеп сайлау турында жирле үзидарэнең вәкиллекле органы депутаты итеп сайлау турындагы карар өч көн эчендә Район Советына жиберелә.

31 статья. Район Советы депутаты статусы

1. Район Советы депутаты вәкаләтләре аны жирлек башлыгы яки жирлекнең вәкилләккә органы депутатлары арасынан район Советы депутаты итеп сайлау көненән башлана һәм яңа чакырылыш район Советы эшли башлаган көннән туктатыла.

Депутат, жирле үзидарәнен сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнен сайланулы вазыйфай заты вәкаләтләре срогы муниципаль берәмлек уставы белән билгеләнә һәм кимендә ике һәм биш елдан артык була алмый.

(6 статья, 31 пункт ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2018 елның 05 февралендәге 31 номерлы [карары](#) редакциясендә)

2. Район Советы депутаты, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт бурычларын үтәгән, әлегә устав белән билгеләнгән очраклардан тыш, азат ителмәгән нигездә эшли.

3. Район Советы депутаты «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләргә һәм тьюларны үтәргә һәм бурычларны үтәргә тиеш.

3.1. Депутат, жирле үзидарәнен сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнен сайланулы вазыйфай заты тарафыннан коррупциягә каршы тору турында Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелә торган керемнәр, чыгымнар, милек һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында Россия Федерациясе законнары нигезендә тапшырыла торган белешмәләрнең дөрөсләгән һәм тулылыгын тикшерү Россия Федерациясе субъектының югары вазыйфай заты (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенә югары башкарма органы житәкчесе) карары буенча Россия Федерациясе субъекты законы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Депутат, жирле үзидарәнен сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнен сайланулы вазыйфай заты тарафыннан коррупциягә каршы тору турында Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелә торган керемнәр, чыгымнар, милек һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында Россия Федерациясе законнары нигезендә тапшырыла торган белешмәләрнең дөрөсләгән һәм тулылыгын тикшерү Россия Федерациясе субъектының югары вазыйфай заты (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенә югары башкарма органы житәкчесе) карары буенча Россия Федерациясе субъекты законы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

3.2. 3.1. пункты нигезендә үткәрелгән тикшерү нәтижәсендә ачыкланган очракта "Коррупциягә каршы көрәш турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, "Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында" 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы федераль закон, "Аерым категориядәге затларның счетларын (кертәмнәрен) ачуны һәм саклауны тью турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы федераль закон, чит ил банкларында кулдагы акчалар һәм кыйммәтләр саклауны, Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан, чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яки) алардан файдалану, Россия Федерациясе субъектының югары вазыйфай заты (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенә югары башкарма органы житәкчесе) депутат, жирле үзидарәнен сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнен сайланулы вазыйфай заты

вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән жирле үзидарә органына, тиешле карар кабул итү вәкаләте яисә судка мөрәжәгать итә.

3.3. Муниципаль вазыйфаларны биләүче затлар тарафыннан бирелгән керемнәр, чыгымнар, милек һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр жирле үзидарә органнарының рәсми сайтларында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырыла һәм (яисә) массакүләм мәгълүмат чараларына муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә торган тәртиптә бастырып чыгару өчен бирелә.

(7 статья, 3 өлешкә 3.1., 3.2., 3.3. пунктлары өстәлгән ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

4. Район Советы депутатына үз вәкаләтләрен законнар, әлеге Устав, район Советы карарлары нигезендә тоткарлыксыз башкармау шартлары тәэмин ителә.

5. Район Советы депутаты депутат этикасы кагыйдәләрен, район Советы тарафыннан югала торган, депутатның түбәндәге бурычларын үз эченә алырга тиеш булган депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә тиеш:

1) депутат статусын жирле үзидарәнең башка органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданныр эшчәнлегенә йогынты ясау өчен, аның шәхсэн яисә аның якыннарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә файдаланырга;

2) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик уята алырлык үз-үзенә тотудан тыелып торырга, шулай ук аның абруена яки район Советы абруена зыян китерә алырлык низаглы хәлләрдән качарга кирәк;

3) мәнфәгатьләр каршылыгы барлыкка килү куркынычы булганда – шәхси кызыксыну булганда хәлләр

депутатларның объектив үтәләшенә йогынты ясый яки йогынты ясый ала, бу хакта Район Советына хәбәр итәргә һәм әлеге мәнфәгатьләр каршылыгын булдырмый калуга яки жайга салуга юнәлдерелгән аны хәл итәргә;

4) Район Советында билгеләнгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә;

5) депутат эшчәнлегенә белән бәйле булмаган максатларда, Федераль закон нигезендә депутат вазыйфаларын башкару белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган конфиденциаль характердагы мәгълүматка кертелгән мәгълүматларны игълан итәргә һәм кулланмаса;

6) депутат вазыйфаларын башкару белән бәйле рәвештә физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүләк, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары һәм башка бүләкләр) акчалата бүләк алынмый.

6. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы район Советы депутаты хокуклы түгел:

1) шәхси яки ышанычлы затлар аша эшмәкәрлек эшчәнлегенә белән шөгыйльләнергә, коммерция оешмасы белән идарә итүдә яки коммерцияле оешма белән идарә итүдә катнашырга (сәяси партия белән идарә итүдән тыш; съездда (конференциядә) яки башка ижтимагый оешма, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары, бакчачылык, яшелчәчелек, дача кулланучылар кооперативлары, күчемсез милек милек милекчеләр ширкәтләре гомуми жыелышында катнашудан тыш); күрсәтелгән коммерциячел булмаган оешмалар белән идарә итүдә (сәяси партиядән тыш), федераль законнарда каралган очрактан һәм оешма белән идарә

итүдә катнашу Россия Федерациясенен дәүләт органы исеменнән Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла торган очраклардан тыш, бер башкарма орган буларак яисә аларның коллегияль идарә итү органнары составына эшкә алучы вәкиле рөхсәте белән түләүсез нигездә катнашу), федераль законнарда каралган очраклардан тыш, һәм оешма белән идарә итүдә катнашу Россия Федерациясе законнары нигезендә дәүләт органы исеменнән гамәлгә ашырыла;

2) укытучы, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә. Шул ук вакытта укытучылар, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек, әгәр Россия Федерациясенен халыкара шартнамәсе яисә Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый;

3) әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе яисә Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, идарә итү органнары, Попечительләр яки күзәтү советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмалар һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган структур бүлекчәләр составына керергә.

7. Район Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда түбәндәге очракта туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән эштән китү;

3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез дип тану яки чикләнгән эшкә сәләтсез дип тану;

4) суд тарафыннан мәрхүм дип игълан ителмәү яки белдермәү билгеле түгел дип тану;

5) аның законлы көченә керүен судның гаепләү карары үз көченә кертә;

6) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгы туктатылу, чит ил дәүләте гражданлыгы туктатылу - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, чит ил дәүләт гражданын сатып алырга яисә аларга яшәү төрен яисә Россия Федерациясенен халыкара килешүе катнашучысы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алырга хокукы, аның нигезендә чит ил гражданы, чит ил дәүләте гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданы, жирле үзидарә органнарына сайланырга хокукы;

8) район составына кергән жирлекнең тиешле вәкиллекле органы депутаты буларак сайлаучылар тарафыннан бәяләмәләр;

9) вакытыннан алда туктату вәкаләтләрен район Советы йә вакытыннан алда туктату аның вәкаләтләрен жирлек башлыгы яисә тиешле жирлекнең вәкиллекле органы депутаты буларак;

10) хәрби хезмәткә чакыру яки аны альтернатив гражданлык хезмәтенә алыштыру юнәлеше;

11) федераль законнарда билгеләнгән башка очракларда.

8. Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы депутатның вәкаләтләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары

турында" 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләргә үтәмәгәндә вакытыннан алда туктатыла.

9. Депутатның вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта тиешле жирлекнең вәкиллеке органы депутатлары арасынан әлегә орган бер ай эчендә район советы составына башка депутатны сайларга тиеш.

32 статья. Район Советы депутаты белән район халкы арасындагы үзара мөнәсәбәтләр

1. Район Советы депутаты район халкы, шулай ук район территориясендә урнашкан предприятиеләр, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элем-тәдә тора.

2. Район Советы депутаты жирлек халкы алдында хисап тоты, аның вәкиле булып тора, үзенең эше турында даими рәвештә Район Советы эше турында хәбәр итә, шулай ук халыкны кабул итә.

3. Район Советы депутаты район халкының законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәмин итү буенча законнарда каралган чаралар күрергә, шул исәптән алардан кергән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикәятләргә карарга, андагы мәсьәләләргә дәрәс һәм вакытында хәл итәргә тиеш.

33 статья. Яңа сайланган район Советы эшен оештыру

1. Яңа чакырылыш Район Советы беренче сессиягә депутатларның билгеләнгән санынан кимендә өчтән икесе сайлангандан соң жиде көннән дә соңга калмыйча җыела. Район Советының сайлаулардан соң беренче утырышын район башлыгы, ә аның булмаганда – Район Башкарма комитеты җитәкчесе чакыра һәм әзерли.

2. Сайлаулардан соң беренче сессияне Район Башлыгы сайланганчы Район Советы депутаты ача һәм алып бара.

34 статья. Район Советы Компетенциясе

1. Район Советы компетенциясендә:

1) район Уставын кабул итү һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү, муниципаль хокукый актлар чыгару;

2) район территориясендә җәмәгатьчелеккә бәйләү кагыйдәләрен билгеләү;

3) район бюджетын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслау;

4) салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә жирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм гамәлдән чыгару;

5) районның социаль-иқтисади үсеш стратегиясен раслау;

5.1.) энергияне саклау һәм энергетика нәтиҗәләлеген арттыру өлкәсендә муниципаль программаларны раслау;

б) чикләргә үзгәртү турында инициативаны тәкъдим итү, районны үзгәртеп кору;

7) жирле референдум билгеләү;

8) Район Башлыгын сайлау;

9) Район Башкарма комитеты җитәкчесен, Финанс-бюджет палатасы рәисен, милек һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы рәисен билгеләп кую, аларның отставкасын кабул итү;

- 10) Район Башкарма комитеты структурасын раслау, аның хезмэткэрлэренен чик санын билгеләү;
- 11) Район Башкарма комитеты житәкчесе вазифаларын биләүгә конкурс үткәрү тәртибен билгеләү, Конкурс комиссиясе әгъзаларын билгеләү;
- 12) Контроль-хисап палатасы турында, Финанс-бюджет палатасы турындагы һәм мөлкәт һәм жир палатасы турындагы нигезләмәләрне раслау;
- 13) район сайлау комиссиясе әгъзаларын билгеләү;
- 13.1) район контроль-хисап палатасы рәисен һәм рәис урынбасарын билгеләп кую;
- 14) район чикләрен үзгәртү, үзгәртеп корулар мәсьәләләре буенча тавыш бирү билгеләү;
- 15) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында Закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру;
- 16) муниципаль милектә булган милек белән идарә итү һәм эш итү тәртибен, шул исәптән аны федераль законнар нигезендә хосусыйлаштыру тәртибен һәм шартларын билгеләү; Район Советы тарафыннан килештерү буенча яки расланганнан соң кире кайтару гамәлгә ашырыла торган муниципаль мөлкәт төрләре исемлеген билгеләү;
- 17) муниципаль предприятиеләрне төзү, үзгәртеп кору һәм лик-төрә турында карарлар кабул итү тәртибен билгеләү, шулай ук федераль законнарда каралган очраклардан тыш, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәтләренә тарифларны билгеләү турында;
- 18) районның муниципальара хезмәттәшлек оешмаларында катнашу тәртибен билгеләү;
- 19) районның жирле үзидарә органнары эшчәнлеген матди-техник һәм оештыру ягыннан тәмин итү тәртибен билгеләү;
- 20) жирле үзидарә органнары һәм районның жирле үзидарә вазыйфаи затлары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен башкаруны контрольдә тоту;
- 21) Россия Федерациясе шәһәртөзелеше кодексы нигезендә районның территориаль планлаштыру документларын, башка шәһәр төзелеше документларын раслау;
- 22) гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен жирле резервларны финанс һәм матди ресурсларны булдыру һәм куллану тәртибен билгеләү;
- 23) жирлекләренң бюджет тәмин ителеше дәрәжәсен тигезләү өчен район бюджетыннан кирәкле акчалар бирү шартларын һәм тәртибен билгеләү;
- 24) автоном коммерцияле булмаган оешмалар һәм фондлар рәвешендә коммерцияле булмаган оешмалар төзү турында карарлар кабул итү;
- 25) массакүләм мәгълүмат чараларын оештыру;
- 26) Район Уставы һәм район Советы карарларына аңлатма бирү;
- 27) үз эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча Район Советы регламентын һәм башка карарлар кабул итү;
- 28) Район Советы аппараты турында нигезләмә раслау;
- 29) муниципаль берәмлек башлыкларын отставкага жибәрү турында карар кабул итү;

30) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль районнарның вәкиллеке органнары карамагына кертелгән башка вәкаләтләр, шулай ук әлеге Устав белән Район Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләр.

1.1. Район Советы район башлыгы, башкарма комитет җитәкчесенә аларның эшчәнлегенә, Район башкарма комитеты һәм Район Башлыгы карамагындагы башка җирле үзидарә органнары эшчәнлегенә нәтижеләренә, шул исәптән Район Советы куйган мәсьәләләргә хәл итү турындагы еллык отчетларын тыңлый.

2. Район Советы эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары җирле бюджетта Россия Федерациясә бюджетны чыгымнары классификациясә нигезендә аерым юл белән карала.

Район Советы, район башлыгы яки аерым депутатлар (депутатлар төркемнәре) белән идарә итү һәм (яки) күрсәтмәсә, Район Советы, район башлыгы һәм депутатлар эшчәнлеген тәэмин итүгә юнәлдерелгән район бюджетны акчаларыннан тыш, аны үтәү барышында район бюджетны акчалары белән нинди дә булса формада да рәхсәт ителми.

35 статья. Район Советының эш тәртібе

1. Район Советының эш тәртібе әлеге Устав һәм Район Советы Регламенты белән билгеләнә.

2. Эшнәң төп формасы - Район Советы - аның утырышлары, аларда Район Советы компетенциясенә караган мәсьәләләр хәл ителә.

3. Әгәр анда районның сайланган депутатлары саныннан кимендә 50 процент катнашса, район Советы утырышы тулы хокуклы була.

4. Район Советының чираттагы утырышы кирәк булса да, кварталга кимендә бер тапкыр уздырыла. Чираттан тыш утырышлар район башлыгы яки депутатлар төркеме инициативасы буенча билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бере Район Советы депутатларының инициативасы белән чакырыла.

5. Совет утырышлары район башлыгы тарафыннан чакырыла. Район Советы депутатлары һәм чакырылган затлар чираттагы утырышның вакыты, урыны һәм көн тәртібе турында биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә, ә чираттан тыш утырыш - аны үткәргә кадәр бер көннән дә соңга калмыйча.

6. Район Советы утырышлары ачыктан-ачык һәм ачык үткәрелә. Район Советының ачык утырышларында районның теләсә кайсы кешесе катнашырга хокуклы.

Регламентта каралган очракларда Район Советы бары тик Район Советы чакырылган затлар, шулай ук утырышта закон нигезендә катнашу хокукына ия затлар гына катнаша ала торган ябык утырыш үткәрү турында карар кабул итәргә хокуклы.

7. Район Советының һәр утырышы беркетелә һәм кирәк булганда стенограммацияләнә. Утырыш беркетмәсенә утырышны үткәрү датасы, урыны һәм вакыты турында мәгълүматлар кертелә, карала торган барлык мәсьәләләр күчәрелә һәм кабул ителгән барлык карарлар да тавыш бирү нәтижеләрен күрсәтеп теркәлә.

Район Башлыгы Район Советы утырышы беркетмәсенә кул куйганнан соң аның белән районның һәр кешесе таныша ала.

8. Район Советы утырышларында һәр депутат бер тавышка ия. Район Советы депутаты тавыш бирү хокукын шәхсән гәмәлгә ашыра. Район Советы утырышлары

рында тавыш бирү булырга мөмкин. ачык (шул исәптән эзләнүчән) һәм яшерен. Тавыш бирүнең һәр төрен куллану очраклары әлеге Устав, Район Советы Регламенты белән билгеләнә.

36 статья. Район Советы эшчәнлеген оештыру

1. Район Советы эшчәнлеген оештыруны район башлыгы башкара.

2. Район Советы Регламенты нигезендә Район Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләргә алдан карау һәм эзерләү өчен депутатлар арасынан, Район Башлыгы һәм аның урынбасарларынан тыш, Район Советы эшчәнлегенә төп юнәлешләре буенча даими комиссияләр төзелә, шулай ук вакытлы комиссияләр төзелә ала.

3. Аны хәл итү буенча Район Советы каршында депутатлар, Район Башкарма комитеты, иҗтимагый берләшмәләр, оешма һәм предприятие вәкилләре, белгечләр, экспертлар һәм Район халкы составында эшче, эксперт һәм башка төрле тапшырулар төркемнәре оештырыла ала.

4. Район Советы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди-техник һәм башка яктан тәмин итә.

37 статья. Район Советы тарафыннан контроль функцияләрен тормышка ашыру

1. Район Советы Район территориясендә әлеге Уставның Район Советы тарафыннан кабул ителә торган норматив актлар, Район бюджеты, Район үсеше программаларының үтәлешен, район Башкарма комитеты һәм аның җитәкчесе эшчәнлеген контрольдә тотта.

2. Районның җирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары тарафыннан законнарны, әлеге Уставны һәм башка муниципаль хокукый актларны бозу фактлары ачыкланган очракта, Район Советы карары белән, Район Башлыгы арасынан депутатлар арасынан әлеге фактларны тикшерү өчен вакытлыча контроль комиссияләре барлыкка килергә мөмкин.

3. Законнар нигезендә Район Советы, Район Башлыгы карары белән район бюджеты акчаларын максатчан файдалану, муниципаль милеккә куллану нәтиҗәлегә, шулай ук Район Башкарма комитетының финанс-хужалык эшчәнлегенә башка мәсьәләләргә тикшерелде (ревизияләр). Тикшерүләр (ревизияләр) үткәргә билгеләнгән тәртиптә бәйсез аудиторлар, Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнары белгечләргә җәлеп ителә ала.

4. Район башкарма комитеты, аның Җитәкчесе, предприятие, учреждение, оешмалар, вазыйфаи затлар, әгәр законда башкача билгеләнмәгән булса, Район Советы, аның контроль комиссияләре, Район Советы депутаты мөрәҗәгатә буенча Район Советы карамагына караган мәсьәләләр буенча соратып алына торган мәгълүмат бирергә, ә законнарны, муниципаль хокукый актларны бозган очракта, бозуларны бетерү һәм гаепле затларны җаваплылыкка тарту өчен кичекмәстән чаралар күрергә тиеш.

5. Контроль функцияләрен тормышка ашырып, Район Советы район Башкарма комитетының финанс-хужалык һәм башкару-боеру эшчәнлегенә тыкшынырга хокуклы түгел.

38 статья. Район Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Район Советы вәкаләтләрен вакытыннан алдан туктатылган очракта:

1) Район Советы үз-үзен таркату турында карар кабул итү;

2) әлеге составның район Советы депутатларының хокуксыз булуы турында Татарстан Республикасы Югары суды карары үз көченә кергән очракта, шул исәптән депутатлар үз вәкаләтләрен туктатуга бәйле рәвештә дә;

3) муниципаль берәмлекне «Жирле үзидарәнең гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясындагы 4, 6 өлешләре нигезендә, шулай ук муниципаль район бетерелгән очракта, үзгәртеп корган очракта.

4) Район чикләрен үзгәртү нәтижәсендә район сайлаучылары саны 25 проценттан арткан очракта;

5) гражданның турыдан-туры белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль норматив хокукый актны бастырып чыгару вакыты бозылган очракта.

2. Район Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату, аның депутатлары вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатуга китерә.

3. Район Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта жирлекләренә вәкиллекле органнары бер ай эчендә Район Советы составына башка депутатларны сайларга тиеш.

39 статья. Район Советының үз-үзен таркату турында карар кабул итү тәртибе

1. Район Советының үз-үзен таркату турындагы карар Район Башлыгы яки депутатлар төркеме инициативасы буенча кабул ителергә мөмкин.

2. Үз-үзен таркату турында карар кабул итү инициативасы күрсәтелергә тиеш түгел:

1) район Советы сайланганнан соң беренче ел дәвамында;

2) район бюджетын кабул итү һәм аның үтәләше турындагы хисапны раслау;

3) Район Башлыгы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктаткан очракта, яңа Район Башлыгы сайланганчы.

3. Район Советының үз-үзен таркату турындагы язма тәкъдимдә үз-үзен таркату мотивлары булырга тиеш, шулай ук ана үз-үзен таркату сәбәпләрен нигезли торган башка материаллар теркәлә ала.

4. Депутатлар арасынан үз-үзен таркату турындагы мәсьәләне алдан карау өчен Район Советы карары белән комиссия төзелә.

Район Советы яки район башлыгы карары буенча Район Советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәлә ачык тыңлауларга чыгарылырга мөмкин.

5. Район Советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәләне карап тикшерүнең дәвамлылыгы Район Советы депутатлары һәм Район халкы тарафыннан үз-үзен таркату инициативасының барлык шартлары һәм нигезләүләре турында һәрьяклы һәм объектив фикер алышу мөмкинлеген гарантияләргә тиеш. үз-үзен таркату турындагы карар үз-үзен таркату инициативасы тәкъдим ителгән көннән ике ай узгач кабул ителергә мөмкин.

6. Район Советының үз-үзен таркату турындагы карар яшерен тавыш бирү юлы белән Район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән икесе тавышы белән кабул ителә.

7. Район Советы үз-үзен таркату турындагы тәкъдимнәрне кире каккан очракта үз-үзен таркату турында кабат инициатива үз-үзен таркату турындагы мәсьәлә буенча тавыш биргән көннән бер елдан да иртәрәк күрсәтелергә мөмкин.

40 статья. Район Советы депутаты вәкаләтләрән вакытыннан алда туктату

1. Район Советы депутаты вәкаләтләрә вакытыннан алда туктатыла очракта:

1) үлем;

2) үз теләге белән эштән китү;

3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез дип тану яки чикләнгән эшкә сәләтсез дип тану;

4) суд тарафыннан вафат булучы яки игълан ителми дип танылу;

5) аның законлы көченә керүе суд гаепләү карары үз көченә керде;

6) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгы туктатылу, чит ил дәүләте гражданлыгы туктатылу – Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, чит ил дәүләт гражданын сатып алырга яисә аларга яшәү төрен яисә Россия Федерациясенә халыкара килешүе катнашучысы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алырга хокукы, аның нигезендә чит ил гражданы, чит ил дәүләте гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданы, жирле үзидарә органнарына сайланырга хокукы;

8) сайлаучыларны жирлекнең тиешле вәкиллеке органы депутаты буларак чакыртып алу. Район Советы депутаты, шул исәптән район башлыгы бәяләмәләре нигезендә суд тәртибендә тиешле жирлек сайлаучыларының аңа карата ышанычын шик астына куя торган һәм депутат вазыйфаларын яисә район Башлыгы вазыйфаларын үтәмәүдә, депутат, район башлыгы статусына туры килми торган гамәлләр кылуда һәм Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары бозылуда чагылган депутатның хокукка каршы гамәлләре (гамәл кылмау) раслана, әлеге Устав һәм башка муниципаль хокукый актлар. Чакыртып алу процедурасы тиешле жирлек уставы белән билгеләнә;

9) вәкаләтләрән вакытыннан алда туктату яисә жирлек башлыгы яисә жирлекнең тиешле вәкиллеке органы депутаты буларак аның вәкаләтләрән вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакыру яки аны альтернатив гражданлык хезмәтенә алыштыру юнәлеше;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында " 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне үтәмәгәндә»;

12) "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән башка очракларда.

2. Әлеге статьяның 1-7, 10 һәм 11 пунктларында күрсәтелгән очрақларда Район Советы депутаты вәкаләтләрен туктату турында карар Район Советы тарафыннан кабул ителә, анда Район Советы депутаты вәкаләтләрен туктату көне билгеләнә.

3. Әлеге статьяның 8 пункттында каралган очрақта, Район Советы депутаты вәкаләтләре жирлекнең тиешле вәкилләклә органы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижеләрен рәсми бастырып чыгару көненнән туктатыла.

4. Әлеге статьяның 9 пункттында каралган очрақта, район Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган яисә жирлек башлыгы яисә жирлекнең вәкилләклә органы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатылган көннән туктатыла.

5. Район Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы Район Советы карары вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, әгәр нигез Район Советы сессияләре арасында барлыкка килгән булса, мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмыйча.

Россия Федерациясе субъектының югары вазыйфаи заты (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенә югары башкарма органы житәкчесе) муниципаль берәмлекнең вәкилләклә органы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очрақта вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килү көне булып әлеге гариза муниципаль берәмлекнең вәкилләклә органына кергән көн тора.

(40 статья, 5 өлешнең 2 абзацы тулыландырылган ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2018 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

Бүлек IV . РАЙОН БАШЛЫГЫ

41. статья. Район Башлыгы - районның югары вазыйфаи заты

1. Район Башлыгы районның иң югары вазыйфаи заты булып тора.

2. Район башлыгы Район Советы тарафыннан сайлана һәм аның рәисе вәкаләтләрен хәл итүче тавыш хокукы белән башкара.

(41 статья, 2 пункт ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2016 елның 05 февралендәге 31 номерлы карары редакциясендә)

3. Район башлыгының рәсми исеме - Татарстан Республикасының Питрәч муниципаль Районы Башлыгы.

42 статья. Район Башлыгын сайлау тәртибе

1. Район Башлыгы яңа сайланган Район Советының беренче сессиясендә Район Советы депутатлары арасынан яшерен тавыш бирү юлы белән Район Советы вәкаләтләре вакытына сайлана. Район Башлыгын сайлау Район Советы депутатлары тәкъдим иткән кандидатлар арасынан, шул исәптән Район составына керүче жирлекләренә вәкилләклә органнары, Район халкы, ижтимагый берләшмәләр, Татарстан Республикасы Президенты тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Әгәр аны сайлау өчен Район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артырагы тавыш бирсә, Район Советы депутаты сайланган Район Башлыгы булып санала.

43 статья. Район Башлыгы статусы

1. Район башлыгы даими рәвештә эшли.

2. Район Башлыгы үз эшчәнлегендә район халкына һәм Район Советына федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә хисап тотта.

3. Район Башлыгы елга бер тапкыр Район Советы алдында үз эшчәнлекләре турында хисап тотта.

4. Район Башлыгы 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы "Коррупциягә каршы көрәш турында" Федераль закон, 2012 елның 3 декабрендәге «Дәүләт взыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнары аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында" гы 230-ФЗ номерлы федераль закон, «Аерым категориядәге затларның счетларын (кертәмнәр) ачуны тыю турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны үтәргә, чит ил банкларында акча чараларын һәм кыйммәтле әйберләрен сакларга, Россия Федерациясә территориясеннән читтә урнашкан, чит ил финанс инструментлары ия булуга һәм (яки) файдаланырга хокуклы.

(43 статья, 4 өлеш TP Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

5. Район Башлыгы граждан яки жинаять эше буенча яки административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил буларак катнаша алмый.

Район Башлыгы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре әлеге устав белән федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә билгеләнә.

44 статья. Район Башлыгы вәкаләтләре

Район Башлыгы:

1) районны башка муниципаль берәмлекләренң жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә тәкъдим итә, ышаныч кәгазеннән башка район исемнән эшли;

2) район Советы эшен оештыра, район Советы сессияләрен чакыра һәм аларга рәислек итә;

3) әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә район Советы кабул иткән норматив хокукый актларга имза сала һәм халыкка житкерә;

4) үз вәкаләтләре кысаларында Район Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар чыгара;

5) Район Башкарма комитеты житәкчесә белән контракт төзи;

6) район Советы эшендә жәмәгәтчелек фикерен исәпкә алуны һәм хәбәрдарлыкны тәмин итү буенча чаралар күрә;

7) гражданнырны кабул итүне, аларның мөрәжәгәтләрен, гаризаларын һәм шикаятләрен карауны оештыра;

8) Район Советы сессияләре беркетмәләрен имзалый;

9) Район Советы аппараты эше белән житәкчелек итә;

10) Район Советының контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны координацияли;

11) район бюджетында каралган чыгымнар буенча Район Советы эшчәнлеген тәэмин итү һәм карап тоту өчен акча бүлүче булып тора;

12) гражданның турыдан-туры ихтыяр белдерүләре юлы белән кабул ителгән карарны закон һәм әлеге Устав нигезендә тормышка ашыру буенча район Советының хокукый акты кабул итүне оештыра;

13) район жирле үзидарә органнарының федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары, башка федераль органнар, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән район территориясендә эшләр килүче үзара хезмәттәшлеген тәэмин итә;

14) район жирле үзидарә органнарының федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары, башка федераль органнар, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән район территориясендә эшләр килүче үзара хезмәттәшлеген тәэмин итә;

15) муниципаль хезмәткәрләрен һәм районның жирле үзидарә органнары хезмәткәрләрен хезмәт хакы күләме һәм шартларын билгели;

16) жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле эһәмияттәге мәсьәләләрен һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итә;

16.1) "Россия Федерациясендә дәүләти-хосусый партнерлык, муниципаль-шәхси партнерлык һәм Россия Федерациясендә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында" 2015 елның 13 июлендәге 224-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә муниципаль-шәхси партнерлык өлкәсендә вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга вәкаләтле жирле үзидарә органы билгели;

(44 статья, 16 өлеше 16.1п. ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы [карары редакциясендә](#))

17) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль Район Башлыклары карамагына кертелгән башка вәкаләтләрен, шулай ук әлеге Устав, Район Советы карарлары белән район башлыгы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

45 статья. Район башлыгы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Район башлыгының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта:

1) үлем;

2) үз теләге белән эштән китү;

3) "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74¹ статьясы нигезендә отставкага жиберү турында»;

4) «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында " 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфасыннан читләштерү»;

5) суд тарафыннан эшкә сәләтсез дип тану яки чикләнгән эшкә сәләтсез дип тану;

б) суд тарафыннан мәрхүм дип игълан ителмәү яки белдермәү билгеле түгел дип тану;

7) аның законлы көченә керүе суд гаепләү карары үз көченә керде;

8) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

9) Россия Федерациясе гражданлыгы туктатылу, чит ил дәүләте гражданлыгы туктатылу - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, чит ил дәүләт гражданын сатып алырга яисә аларга яшәү төрен яисә Россия Федерациясенә халыкара килешүе катнашучысы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алырга хокуклы, аның нигезендә чит ил гражданы, чит ил дәүләте гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданы, жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;

10) сайлаучыларны жирлекнең тиешле вәкиллеке органы депутаты буларак чакыртып алу;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясындагы 4, 6 өлешләре нигезендә, шулай ук район бетерелгән очракта районны үзгәртеп кору;

12) район чикләрен үзгәртү нәтижәсендә килеп чыккан 25 проценттан артык муниципаль берәмлек сайлаучылары санын арттыру;

13) сәламәтлеге буенча суд тәртибендә билгеләнгән чыдамлык Район Башлыгы вәкаләтләрен гамәлгә ашыра алмый;

14) гражданның турыдан-туры белдерүләре юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актны бастырып чыгару вакытын бозу;

15) “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләргә үтәмәү.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1-10, 13-15 пунктларында күрсәтелгән нигезләр буенча Район Башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, районның яңа Башлыгын сайлау район Советының яқындагы утырышында гамәлгә ашырыла.

2.1. Вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган муниципаль берәмлек башлыгы (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенә югары башкарма органы житекчесе) муниципаль берәмлек башлыгы вазыйфасыннан читләштерү турында яисә муниципаль берәмлек башлыкларын отставкага жибәрү турында муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы карары нигезендә вакытыннан алда туктатылган муниципаль берәмлек башлыгы әлеге хокукый актка яисә суд тәртибендә карарка шикаять бирә, муниципаль берәмлек башлыгын вакытыннан алда сайлаулар турында Россия Федерациясе субъектының югары вазыйфаи заты (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенә югары башкарма органы житекчесе), муниципаль сайлауларда сайланучы суд карары законлы көченә кертгәнчә билгеләнә алмый.(2018 елның гыйнвары)

3. Әгәр Район Башлығының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылса, Район Советы вәкаләтләре срогы тәмамланганчы 6 айдан да ким булмаган вакыт эчендә, районның яңа башлығын сайлау Район Советы карары буенча үткәрелергә мөмкин.

4. Суд карары буенча Район Башлығына процессуаль мәжбүр итү чаралары кулланылган очракта сак астына алу яки вазифасыннан вакытлыча читләштерү рәвешендә аның вәкаләтләрен вакытлыча башкаручы район башлығы урынбасары башкара.

(45 статья, 4 п. 2 өлешенә өстәмә ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

46 статья. Район Башлығы урынбасары

1. Район башлығы тәкъдиме буенча район Советы депутатлары арасынан район башлығы урынбасары сайлана.

2. Әгәр аны сайлау өчен район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыграгы тавыш бирсә, район башлығы урынбасары итеп сайланган район Советы депутаты санала.

3. Район башлығы урынбасары вазыйфаларны башкара, Район Советы Регламентында билгеләнгән бурычларны бүлүгә туры китереп, Район Башлығы йөкләмәләрен башкара, ә вакытлыча булмаган очракта (авыру яки отпуск белән бәйле рәвештә) яки үз вазыйфаларын башкару яисә вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылу мөмкинлеге булмаганда, Район Башлығы вазыйфаларын башкара.

4. Район Башлығы Район Советына азат ителгән нигездә бер урынбасарны сайларга тәкъдим итә ала.

Район Башлығы урынбасарының вәкаләтләре аның вазыйфасына керешүеннән башлана һәм яңа сайланган Район Башлығы урынбасары вазыйфасына керешкән көннән туктатыла.

5. Район Башлығы урынбасары вәкаләтләре вакытыннан алда шул ук нигезләр буенча туктатыла, бу Район Башлығы өчен әлеге Уставның 46 статьясында каралган.

6. Район Башлығы урынбасары теләсә кайсы вакытта шулай ук вазифадан Район Советы инициативасы буенча яисә билгеләнгән депутатларның өчтән береннән дә ким булмаган санда депутатлар төркеме таләбе буенча кире алынырга мөмкин. Район Башлығы урынбасарын кире алу карары Район Советы депутатларының күпчелек тавыш белән билгеләнгән саныннан кабул ителә.

Район башлығы урынбасарының вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә әлеге устав белән билгеләнә.

Бүлек V. РАЙОННЫҢ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

47 статья. Район башкарма комитеты - район жирле үзидарә башкарма-боеру органы

1. Район башкарма комитеты район жирле үзидарә органнарының башкару-боеру органы булып тора.

2. Район Башкарма комитетының рәсми исеме - Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Башкарма комитеты, кыскартылган исеме-район Башкарма комитеты.

3. Район Башкарма комитеты Район Советына, Район Башлыгына һәм район халкына хисап тотта.

4. Районның Башкарма комитеты Район гербы сурәтләннгән бланкларга, шулай ук Башкарма комитеты гражданлык хәле актларын дәүләт теркәвенә алу вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе гербы сурәтләннгән түгәрәк мөһергә ия.

5. Район Башкарма комитеты эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары район бюджетында Россия Федерациясе бюджеты чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

48 статья. Район Башкарма комитеты структурасы

1. Район Башкарма комитеты структурасы Район Башкарма комитеты житәкчесе тәкъдиме буенча Район Советы тарафыннан раслана.

2. Район Башкарма комитеты структурасына Башкарма комитет житәкчесе, аның урынбасарлары, тармак (функциональ) һәм (яки) Башкарма комитетның территорияль органнары керә.

49 статья. Район Башкарма комитеты вәкаләтләре

1. Башкарма комитет:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә:

- район бюджеты проектын (бюджет проектын һәм уртача вакытка исәпләннгән финанс планын) төзүне тәэмин итә;

- район Советы раславына район бюджеты проектын (бюджет проектын һәм уртача срокка исәпләннгән финанс планын) кирәкле документлар һәм материаллар белән кертә;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яки) бирү тәртибен төзи һәм раслай;

- район бюджетының үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәэмин итә, район бюджетының үтәлеше турында хисап тапшыра район Советы раславына;

- муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә;

- районның икътисад һәм социаль өлкә торышын характерлаучы статистик күрсәткечләр жыюны һәм күрсәтелгән мәгълүматларны Россия Федерациясе хөкүмәте билгеләнгән тәртиптә дәүләт хакимияте органнарына тапшыруны оештыра; (2018 елның гыйнвары)

- район бюджеты хисабына жирлекләренң бюджет тәэмин ителеше дәрәжәләрен тигезләүне тәэмин итә;

- стратегик планлаштыру өлкәсендә “Россия Федерациясендә стратегик планлаштыру турында” 2014 елның 28 июнендәге 172-ФЗ номерлы Федераль законда каралган вәкаләтләр бирелде; *(2018 елның гыйнвары)

2) муниципаль милек белән идарә итү өлкәсендә, район территориясендә предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр:

- районның муниципаль милкендә булган милек белән идарә итә, муниципаль милек объектларын булдыру, сатып алу, файдалану, аның белән эш итү һәм арендау буенча мәсьәләләрне хәл итә (әгәр дә башкача билгеләнмәгән булса, район Советы карары белән);

- муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр төзи, әгәр федераль законнарда башкасы каралмаган булса, муниципаль казна учреждениеләре эшчәнлеген финанс белән тәмин итүне һәм бюджет һәм автоном муниципаль учреждениеләр тарафыннан муниципаль йөкләмә үтәлешен финанс белән тәмин итүне гамәлгә ашыра, шулай ук муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алуны гамәлгә ашыра;

- муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән, районның икътисадый һәм социаль разьемында хезмәттәшлек итү турында килешүләр төзи; район территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек формасындагы предприятиеләр төзүгә ярдәм итә;

- районның хезмәт күрсәтүче административ участогында полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләгән хезмәткәргә эш өчен бина тәкъдим итә;

- 2017 елның 1 гыйнварына кадәр полициянең участок вәкаләтле вәкиле вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр тарафыннан күрсәтелгән вазыйфалар буенча бурычларны үтәү чорына торак бина тәкъдим итә;

- Татарстан Республикасы «Питрәч муниципаль районы» муниципаль берәмлеге исемнән муниципаль-хосусый партнерлык турында килешүләр ягы булып тора;

(49 статья, 2 өлеш. ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2016 елның 27 декабрдәге 100 номерлы карары редакциясендә)

3) территорияль планлаштыру, жирдән һәм башка табигый ресурслардан файдалану, әйләнә-тирәлекне саклау өлкәсендә:

- районның территорияль планлаштыру документларын, башка шәһәртөзелеше документларын эзерли һәм Район Советына раслауга кертә һәм аларның тормышка ашырылуын тәмин итә;

- район территориясендә гамәлгә ашырыла торган шәһәр төзелеше эшчәнлеген тәмин итүнең мәгълүмат системаларын алып баруны, муниципаль район чикләрендә жир кишәрлекләрен резервлауны һәм тартып алуны гамәлгә ашыра;

- әйләнә-тирә мохитне саклау буенча жирлекара характердагы чаралар оештыра;

- көнкүреш һәм сәнәгать калдыкларын утильләштерүне һәм эшкәртүне оештыра;

- Район территориясендә дөвалау-савыктыру урыннарын һәм курортларын булдыра, үстерүне һәм саклауны тәмин итә, жирле әһәмияттәге махсус сакланыла торган табигать территорияләрен куллану һәм саклау өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра;

- муниципаль урман контролен гамәлгә ашыра;

- Район ихтыяжлары өчен ясалма жир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләр башкаруны тәмин итә, федераль закон нигезендә ясалма жир кишәрлеге төзү турында килешү төзү хокукына ачык аукцион үткәрә;

- муниципаль районның халык ара территориясендә муниципаль жир контролен гамәлгә ашыра;

- «Күчемсез мөлкәтнең дәүләт кадастры турында» 2007 елның 24 июлендәге 221-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә комплекслы кадастр эшләрен башкаруны һәм территория планы картасын раслауны оештыра;

4) төзелеш, транспорт һәм элементә өлкәсендә:

- район чикләрендә торак пунктлар чикләреннән тыш жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген гамәлгә ашыруны тәмин итә, район чикләрендә торак пунктлардан читтә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышын муниципаль контрольдә тоту, юл хәрәкәтен оештыра һәм аларда юл хәрәкәте иминлеген тәмин итә, шулай ук автомобиль юлларын куллану һәм юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә Россия Федерациясе законнары нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

- халыкка транспорт хезмәте күрсәтү өчен шартлар тудыра һәм Район чикләрендә авыл жирлекләре арасында халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыруны тәмин итә;

- Район чикләрендә халыкка хезмәт күрсәтүче маршрутлар, хәрәкәт графиклары, жәмәгать транспорты тукталышлары урыннарын раслый яки килештерә;

- Район чикләрендә торак пунктлардан читтә жәмәгать транспорты тукталышлары өчен билгеләнгән урыннарны төзекләндерүне тәмин итә;

- жирлекләрне элементә хезмәте белән тәмин итү өчен шартлар тудыра;

- объектлар адресларын адреслаштыру, адресларны үзгәртүне, юкка чыгаруны, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яки муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш) исемнәрне, районның авыллар арасындагы территориясе чикләрендә планлаштыру структурасы элементларына бирүне, мондый атамаларны үзгәртүне, гамәлдән чыгаруны, дәүләт адреслы реестрында мәгълүмат урнаштыруны тәмин итә;

5) торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә, шулай ук төзекләндерү һәм авыл хужалыгы өлкәсендә:

- энергияне саклау һәм энергетика нәтижәләлеген арттыру өлкәсендә муниципаль программаларны гамәлгә ашыра, Район чикләрендә муниципаль торак фонды төзегән күпфатирлы йортларны, бүлмәләрне энергетика тикшерүен оештыра, энергияне саклау һәм энергетика нәтижәләлеген арттыру турындагы законнарда каралган башка чаралар оештыра һәм үткәрә;

- Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә район чикләрендә жирлекләрнең электр һәм газ белән тәмин ителешен оештыра;

- муниципаль район составына керүче жирлекләрне жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү белән тәмин итү өчен шартлар тудыра;

- алыкка китапханә хезмәте күрсәтүне, жирлекар китапханәләр белән тәмин итүне, аларның китапханә фондларының сакланышын тәмин итүне оештыра;

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм жирлекар Күмү урыннарын тотуны тәмин итә;

- Район составына керүче жирлекләрдә жирле традицион халык сәнгать ижатын үстерү өчен шартлар тудыра;

- Район составына керүче жирлекләрне ял һәм мәдәният оешмалары хезмәте белән тәэмин итү өчен шартлар тудыруны тәэмин итә;

- жирлекләрдә авыл хужалыгы житештерүен үстерү, авыл хужалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтү өчен шартлар тудыра, Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерүгә ярдәм итә, социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларга, хәйрия эшчәнлегенә һәм ирекле ярдәм күрсәтә;

- Район территориясендә физик культура һәм массакүләм спорт үсешен тәэмин итә, районның рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткөрүне оештыра;

- коммуналь инфраструктура системасына тоташтыру тарифлары, коммуналь комплекс оешмаларының коммуналь комплекс оешмалары товарларына һәм хезмәтләренә тоташтыру, тарифлары, кулланучылар өчен бәяләргә (тарифларга) өстәмә түләүләр жайга сала;

- «Жылылык белән тәэмин итү турында» Федераль законда каралган жылылык белән тәэмин итүне оештыру вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу өлкәсендә «Су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу турында» Федераль законда каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

- реклама конструкцияләрен урнаштыру схемасын раслый, муниципаль район территориясендә реклама конструкцияләрен урнаштыруга һәм эксплуатацияләүгә рөхсәт бирә, мондый рөхсәтләрне юкка чыгара, муниципаль район территориясендә «Реклама турында» 2006 елның 13 мартындагы 38-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла торган үз белдеге белән билгеләнгән реклама конструкцияләрен демонтажлау турында күрсәтмәләр бирә;

б) мәгариф һәм сәламәтлек саклау өлкәсендә:

- муниципаль мәгариф оешмаларында төп гомуми белем бирү программалары буенча һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем бирүне оештыра (федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә төп гомуми белем программаларын гамәлгә ашыруны финанс ягыннан тәэмин итү вәкаләтләреннән тыш), муниципаль мәгариф оешмаларында балаларга өстәмә белем бирүне оештыра (балаларга өстәмә белем бирүдән тыш), Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган финанс ягыннан тәэмин итү) балаларны карап тикшерү һәм карау, муниципаль мәгариф оешмаларында балаларны карап тоту өчен шартлар тудыра, шулай ук каникул вакытында балаларның ялын оештыруны тәэмин итү буенча үз вәкаләтләре чикләрендә чаралар күрә, шул исәптән аларның тормыш һәм сәламәтлек куркынычсызлыгын тәэмин итү чараларын да кертеп;

- муниципаль белем бирү оешмаларының биналарын һәм корылмаларын карап тотуны, алар янындагы территорияләрне төзекләндерүне тәэмин итә;

- мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белем бирү программалары буенча белем алырга тиешле балалар исәбен алып бара, Муниципаль белем бирү оешмаларын районның конкрет территорияләренә беркетә;

- муниципаль белем бирү оешмаларын булдыра, реорганизацияли, юкка чыгара (муниципаль районнарның жирле үзидарә органнары тарафыннан югары белем

бирүче муниципаль мәгариф оешмалары булдырудан тыш), муниципаль мәгариф оешмаларын гамәлгә куючының функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- район территориясендә Халыкка медицина ярдәме күрсәтү өчен шартлар тудыра (Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган территорияләрдән тыш, халыкка медицина ярдәме күрсәтү буенча аерым территорияләрнең халыкны медик-санитар тәэмин итү функцияләрен гамәлгә ашыручы федераль башкарма хакимият органы карамагындагы медицина оешмаларында медицина ярдәме белән тәэмин ителә торган территорияләр исемлеге) гражданнарга түләүсез медицина ярдәме күрсәтүнең дәүләт гарантияләренең территориаль программасы нигезендә;

- балалар һәм яшьләр белән эшләр буенча жирлекара характердагы чаралар оештыра һәм тормышка ашыра;

- жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай затларына, жирле үзидарәнең сайланулы органнарына, район Советы депутатларына, муниципаль хезмәткәрләргә һәм учреждениеләр хезмәткәрләренә һөнәри белем бирүне һәм өстәмә һөнәри белем бирүне оештыра;

(49 статья, 6 п. 1 абзац ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

7) гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәэмин итү, халыкны һәм территорияне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә:

- район территориясендә законнарның, дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнарының актларының үтәлешен, гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәэмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яки арбитраж судта, жирле үзидарә хокукларын бозучы дәүләт хакимияте органнары һәм дәүләт вазыйфай затлары, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар актларына шикаять бирә;

- муниципаль милиция тарафыннан жәмәгать тәртибен саклауны оештыруны тәэмин итә;

- район территориясендә гадәттән тыш хәлләрне кисәтүдә һәм бетерүдә катнаша;

- территориаль саклау һәм гражданнар оборонасы, халыкны һәм район территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын оештыра һәм тәэмин итә; гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен жирле финанс һәм матди ресурслар резервларын булдыруны тәэмин итә;

- район территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне мобилизация эзерләү буенча чаралар оештыра һәм тормышка ашыра;

- су объектларында кешеләрнең иминлеген тәэмин итү, аларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау буенча чараларны тормышка ашыруны тәэмин итә;

- жирле референдум эзерләү һәм үткәрүне, район чикләрен үзгәртү, Районны үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыру һәм матди-техник яктан тәэмин итүне гамәлгә ашыра;

- үз вәкаләтләре чикләрендә терроризм һәм экстремизмны профилактикалау буенча чаралар кабул итүне, шулай ук Район территориясендә терроризм һәм экстремизм күренешләренең нәтижеләрен минимальләштерү һәм (яки) бетерү буенча чаралар күрүне тәэмин итә;

- Район чикләрендә коррупциягә каршы көрәш чараларын гамәлгә ашыра;

- милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгытуга, район территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәданиятен үстерүгә, милли азчылыкларның хокукларын тормышка ашыруга, мигрантларның социаль һәм мәдәни жайлашуын тәмин итүгә, милләтара (этникара) низагларны профилактикалауга юнәлдерелгән чаралар эшли һәм гамәлгә ашыра;

- “Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында” 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыру;

7.1) жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне терроризмны профилактикалауда катнашу, шулай ук аның чагылышлары нәтижәләрен минимальләштерүдә һәм (яки) бетерүдә хәл иткәндә:

- терроризмны профилактикалау, шулай ук аның күрсәткән нәтижәләрен минимальләштерү һәм (яки) бетерү өлкәсендә муниципаль программаларны эшли һәм тормышка ашыра;

- муниципаль берәмлекләрдә терроризмның асылын һәм аның ижтимагый хәвефсезлеген аңлату, шулай ук граждандарда терроризм идеологиясен кабул итмәү, шул исәптән мәгълүмат материаллары, басма продукция тарату, аңлату эшләре һәм башка чаралар үткөрү юлы белән мәгълүмати-пропаганда чараларын оештыра һәм үткәрә;

- Татарстан Республикасы башкарма хакимияте федераль органнары һәм (яки) Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары тарафыннан оештырыла торган терроризмны профилактикалау, шулай ук аның күрсәтмәләре нәтижәләрен минимальләштерү һәм (яки) бетерү буенча чараларда катнаша;

- муниципаль милектә булган яки жирле үзидарә органнары карамагында булган объектларның террорчылыкка каршы яклануына карата таләпләрне үтәүне тәмин итә;

- терроризмны профилактикалауда катнашу, шулай ук аның күрсәтмәләре нәтижәләрен минимальләштерүдә һәм (яки) бетерүдә катнашу мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына тәкъдимнәр жибәрә;

- жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча терроризмны профилактикалауда катнашу, шулай ук аның чагылышлары нәтижәләрен минимальләштерүдә һәм (яки) бетерүдә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

- район территориясендә» 2013-2018 елларга Россия Федерациясендә терроризм идеологиясенә каршы комплекслы план чараларын һәм терроризм идеологиясенә каршы көрәш буенча башка чараларны тормышка ашыруны тәмин итәләр".

(49 статья, 7 п. 7.1 подпункты өстәлгән ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

8) район жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә:

- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә районның жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән матди һәм финанс чараларының исәбен алып бара һәм тиешле куллануны тәмин итә;

- тиешле федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрне гамәлгә ашыру турында хисап тапшыра;

- Район Советы карарлары нигезендә үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрне гамәлгә ашыру өчен районның жирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан өстәмә файдалануны тәмин итә;

- Россия Федерациясенә су законнары, су объектлары милекчесе вәкаләтләрне чикләрендә гамәлгә ашыра, шәхси һәм көнкүреш ихтыяжлары өчен, гражданның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына иреккә үткөрү тәмин итүне дә кертеп, гомуми файдаланудагы су объектларын куллану кагыйдәләрен билгели;

9) башка вәкаләтләр:

- муниципаль хезмәтләр реестрын формалаштыру һәм алып бару тәртибен билгели;

- жирлекләрнең архив фондларын саклауны да кертеп, муниципаль архив формалаштыра һәм үз эченә ала;

- федераль законнар нигезендә халыкара һәм тышкы икътисадый элементләрне үз вәкаләтләрне чикләрендә гамәлгә ашыра;

- законнар, әлеге Устав, Район Советы карарлары белән Район Советы, район башлыгы яки башка жирле үзидарә органнары вәкаләтләрненән тыш, Районның жирле эһәмияттәге мәсьәләләре буенча башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

2. Башкарма комитет жирлекнең жирле эһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләренә хәл итү буенча түбәндәге вәкаләтләрне гамәлгә ашыра:

1) район музейларын булдыра;

2) опека һәм попечительлек буенча эшчәнлекне тормышка ашыруда катнаша;

3) Район территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләр хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйләп эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра;

4) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм муниципаль район территориясендә миллиләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны тормышка ашыруга ярдәм итә;

5) 2008 елның 31 декабренә алар карамагында булган муниципаль белем бирү оешмаларын гамәлгә куючы функцияләрен гамәлгә ашыра;

6) туризмны үстерү өчен шартлар тудыра;

7) кеше хокукларын тәмин итүгә жәмәгать контролен гамәлгә ашыручы ижтимагый күзәтү комиссияләренә һәм мәжбүри тоту урыннарында булган затларга ярдәм күрсәтә;

8) “Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында” 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның бөтенроссия ижтимагый берләшмәләре белән төзелгән оешмаларга ярдәм күрсәтә;

9) “Кан һәм аның компонентларының донорлыгы турында” Федераль законда каралган чараларны гамәлгә ашыра;

10) халык арасында урнашкан нотариус торак пункты территориясендә урнашмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр кылуны оештыра;

11) федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартларының сыйфатына бәйсез бәя бирүне оештыру өчен шартлар тудыра, шулай ук ведомство буйсынуындагы оешмалар житәкчеләре эшчәнлеген бәяләгәндә оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартларының сыйфатын бәйсез бәяләү нәтижәләрен куллана һәм федераль законнар нигезендә оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартларын бәйсез бәяләү нәтижәләре буенча ачыкланган житешсезлекләргә юкка чыгару буенча чаралар кабул итүне контрольдә тотат;

12) инвалидлар, сәламәтлекләре чикләнгән затлар, адаптив физик культура һәм адаптив спорт үсешенә ярдәм күрсәтү. (2018 елның гыйнвары)

3. Район башкарма комитеты Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле орган булып тора.

Муниципаль контроль өлкәсендә Район Башкарма комитеты вәкаләтләренә керә:

1) Тиешле территориядә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

2) жирле үзидарә органнарына бирелгән региональ дәүләт контролен (күзәтчелеген) оештыру һәм гамәлгә ашыру;

3) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның административ регламентларын эшләү. Күрсәтелгән административ регламентларны эшләү һәм кабул итү Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла;

4) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контроль нәтижәлелеген мониторингын оештыру һәм үткәрү, аны үткәрү күрсәткечләре һәм методикасы Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан раслана;

5) федераль законнарда, законнарда һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында каралган вәкаләтләргә гамәлгә ашыру.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру буенча функцияләр, мондый органнарның статусын билгеләүче хокукый актлар нигезендә, Район Башкарма комитеты органнарына йөкләнергә мөмкин.

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, юридик затларны, шәхси эшмәкәрләргә тикшерүне оештыру һәм үткәрү белән бәйле мөнәсәбәтләргә карата “Дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында” 2008 елның 26 декабрдәге 294-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

50 статья. Район Башкарма комитеты житәкчесе

1. Район башкарма комитетын Башкарма комитет житәкчесе житәкли.

2. Район Башкарма комитеты житәкчесе элге вазифага контракт буенча билгеләнә торган Районның жирле үзидарә вазыйфаи заты булып тора.

3. Район Башкарма комитеты житәкчесе үз вәкаләтләрен даими нигездә башкара.

4. Аерым оештыру-боеру функцияләрен гамәлгә ашыру өчен Район Башкарма комитеты житәкчесе урынбасарларына ия. Район Башкарма комитеты житәкчесенә авыруга яки отпускка бәйле рәвештә яисә үз вазыйфаларын башкару мөмкинлеге

булмау яисә вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату очрагында аның вәкаләтләрен билгеләнгән вазифаларга туры китереп, Район Башкарма комитеты житәкчесе урынбасарларының берсе башкара.

5. Район Башкарма комитеты житәкчесе «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Дәүләт вазифаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп торы турында» 2012 елның 3 декабрдәге 230-ФЗ номерлы федераль закон, “Аерым категория затларның счетларын (кертемнәр) ачуны һәм аларның керемнәрен тыю турында” 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны үтәргә, чит ил банкларында акча чараларын һәм кыйммәтләренә сакларга, чит ил банкларында, Россия Федерациясә территориясеннән читтә урнашкан чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яки) алардан файдалану.

(50 статья, 5 п. ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлдәге 100 номерлы қарары редакциясендә)

51 статья. Район Башкарма комитеты житәкчесен билгеләү тәртібе.

1. Район Башкарма комитеты житәкчесен билгеләү конкурс нигезендә үткәрелә.

Район Башкарма комитеты житәкчесе вазифасын биләүгә конкурс үткәрү тәртібе район Советы тарафыннан билгеләнә. Конкурсны үткәрү тәртібе конкурс шартларын, аны үткәрү датасы, вакыты һәм урыны турында мәгълүматларны, контракт проектын конкурсны үткәрү көненә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча бастыруны күз алдында тотарга тиеш.

2. Для проведения конкурса образуется конкурсная комиссия. Общее число членов конкурсной комиссии устанавливается Советом Района.

Половина членов конкурсной комиссии назначается Советом Района, а другая половина - Президентом Республики Татарстан.

3. Зат конкурс нәтижеләре буенча конкурс комиссиясә тәкъдим иткән кандидатлар арасыннан Район Башкарма комитеты житәкчесе вазифасына билгеләнә.

4. Район Башкарма комитеты житәкчесе өчен контракт шартлары Район Советы тарафыннан раслана.

Район Башкарма комитеты житәкчесе – Район Советы өчен жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга кагылышлы өлешендә һәм Татарстан Республикасы Законнда жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга кагылышлы өлешендә.

5. Район Башкарма комитеты житәкчесе белән контракт Район Башлығы тарафыннан төзелә.

52 статья. Район Башкарма комитеты житәкчесенә вәкаләтләре вакыты

1. Район Башкарма комитеты житәкчесе белән контракт район Советының Башкарма комитет житәкчесе вазифасына (яңа чакырылыш Район Советы эшли башлаган көнгә кадәр) зат билгеләү турында қарар қабул иткән вәкаләтләре вакытына, ләкин ике елдан да ким булмаган вакытка төзелә.

2. Район Советы вәкаләтләре срогы чыккач, район Башкарма комитеты житәкчесе үз вәкаләтләрен билгеләнгән тәртиптә район Башкарма комитетының яңа житәкчесе итеп билгеләнгәнче гамәлгә ашыруын дәвам итә.

53 статья. Район Башкарма комитеты житәкчесенең вәкаләтләре:

Башкарма комитет житәкчесе:

1) Район Башкарма комитеты эшчәнлеген шәхси идарә итү принципларында алып бара һәм үз компетенциясенә кергән Район Башкарма комитеты тарафыннан үз вәкаләтләрен үтәү өчен шәхси җаваплылык тотат;

2) Районның Башкарма комитетын Район Советы, Район Башлыгы, Районның башка жирле үзидарә органнары һәм башка муниципаль берәмлекләреннән, дәүләт хакимияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә тәкъдим итә;

3) Район Советы каравына Район бюджеты проектларын һәм аның үтәләше турындагы хисапларны тәкъдим итә;

4) Район Советы каравына районның комплекслы социаль-иқтисадый үсеше планнары һәм программалары проектларын һәм аларның үтәләше турында хисапларны тәкъдим итә;

5) Район Советы раславына Башкарма комитет структурасы проектын кертә, расланган структура нигезендә, Район Башкарма комитетының штат расписаниесен раслый;

6) Район Башлыгы белән килешеп, Район Башкарма комитеты житәкчесе урынбасарларын вазыйфасыннан азат итә, алар арасында эш-гамәлләр бүлә, муниципаль хезмәткәрләренә һәм Район Башкарма комитетының башка хезмәткәрләрен вазыйфага билгели һәм вазыйфадан азат итә, аларның эшчәнлеген контрольдә тотат, аларга карата кызыксындыру һәм дисциплинар җаваплылык чаралары куллана;

7) үз вәкаләтләре чикләрендә расланган бюджет нигезендә Район чаралары белән эш итә;

8) Район Башкарма комитеты тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны гамәлгә ашыра һәм (яисә) тәмин итә, аларны үтәү өчен шәхси җавап бирә; тиешле законнар нигезендә һәм үтәү йөзеннән тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйлә мәсьәләләр буенча хокукый актлар чыгара;

9) Район Башкарма комитеты компетенциясенә кертелгән жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча хокукый актлар, шулай ук Район Башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар бастырып чыгара;

10) Район Башлыгы, Район Советы кушуы буенча, елга бер тапкырдан да ким түгел, Район Советына үзенең эшчәнлегенә һәм Район Башкарма комитетының эшчәнлегенә турында отчет тәкъдим итә;

11) Район Башкарма комитеты эшчәнлегенә турында халыкка даими рәвештә хәбәр итә, Район Башкарма комитеты хезмәткәрләре гражданнырны кабул итә, айга бер тапкырдан да ким булмаган тапкыр гражданнырны кабул итә, гражданнырның тәкъдимнәрен, гаризаларын һәм шикаятләрен карый, алар буенча карарлар кабул итә;

12) дәүләт һәм башка органнарда район мәнфәгатьләрен тәмин итү һәм яклау буенча чаралар күрә, Район Башкарма комитеты исемнән судка гариза бирә, ышанычнамә бирә;

13) Район Советы раславына Район Башкарма комитеты органнары турында нигезләмә проектларын тәкъдим итә;

14) Район Башкарма комитеты органнары житәкчеләрен Район Советы билгеләгән тәртиптә вазыйфага билгели һәм вазыйфадан азат итә;

15) законнар, әлеге Устав, Район Советы карарлары һәм төзелгән контракт нигезендә башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

54 статья. Район Башкарма комитеты житәкчесе вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Район Башкарма комитеты житәкчесенә вәкаләтләргә кичекмәстән туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләгә белән эштән китү;

3) контрактны әлеге статьяның 2 өлеше нигезендә өзү;

4) “Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфасыннан читләштерү»;

5) суд тарафыннан эшкә сәләтсез дип тану яки чикләнгән эшкә сәләтсез дип тану;

6) суд тарафыннан мәрхүм дип игълан ителмәү яки белдермәү билгеле түгел дип тану;

7) аның законлы көченә керүе суд гаепләү карары үз көченә керде;

8) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

9) Россия Федерациясе гражданлыгы туктатылу, чит ил дәүләте гражданлыгы туктатылу – Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, чит ил дәүләт гражданын сатып алырга яисә аларга яшәү төрен яисә Россия Федерациясенә халыкара килешүе катнашучысы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алырга хокуклы, аның нигезендә чит ил гражданы, чит ил дәүләте гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданы, жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;

10) хәрби хезмәткә яки аны альтернатив граждан хезмәтенә алмаштыруга жибәрү;

11) Районның гамәлдәгә законнары нигезендә үзгәртеп корылуы;

12) Район чикләрен үзгәртү нәтижәсендә килеп чыккан сайлаучыларның санын 25 проценттан артыгракка арттыру.

13) гражданның турыдан-туры белдерүләргә юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актны бастырып чыгару вакытын бозу;

14) муниципаль берәмлек башлыгы, жирле администрация башлыгы вәкаләтләрен башкаручы вазыйфасына керешү.

2. Район Башкарма комитеты житәкчесе белән контракт якларның килешүе яки гариза нигезендә суд тәртибендә өзелергә мөмкин:

1) Жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүгә кагылышлы, шулай ук законда билгеләнгән чикләүләрне үтәмәүгә бәйлә рәвештә, Район Советы яисә Район Башлыгы контракт шартларын бозуга бәйлә рәвештә;

2) Татарстан Республикасы Президенты-элементәдә:

- районның жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга кагылышлы, шулай ук законда билгеләнгән чикләүләрне үтәмәүдә контракт шартларын бозу белән бәйлә;

- «Коррупциягә ярдәм турында» 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрдәге 230-ФЗ номерлы федераль закон, «Аерым категорияләрдәге затларның счетларын (кертемнәр) ачуны һәм саклауны тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы федераль закон, чит ил банкларында кулдагы акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, Россия Федерациясә территориясеннән читтә урнашкан, коррупциягә каршы тору турында Россия Федерациясә законнары нигезендә бирелә торган керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турындагы белешмәләрнең дәрәсләген һәм тулылыгын тикшерү нәтижәсендә ачыкланган чит ил финанс инструментларыннан файдалану һәм (яки) файдалану " темасына семинар узды;

(54 статья, 2.п.2 өләш ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлдәге 100 номерлы карары редакциясендә)

3) Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Рәисе урынбасарлары, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Секретаре, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Аппаратының комитет рәисләре һәм идарә житәкчеләре катнашында киңәшмә

Бүлек VI. РАЙОН СОВЕТЫ, РАЙОН БАШЛЫГЫ ҺӘМ БАШКАРМА КОМИТЕТЫНЫҢ ҮЗАРА МӨНӘСӘБӘТЛӘРЕ

55 статья. Район Советы, Район Башлыгы һәм Башкарма комитетының үзара хезмәттәшлеге нигезләре

1. Әлеге устав белән билгеләнгән вәкаләтләр бүлеге нигезендә Район Советы, Район Башлыгы һәм Башкарма комитеты үз вәкаләтләрен мөстәкыйль гамәлгә ашыра.

2. Район Советы һәм Район Башкарма комитеты районның икътисадый һәм социаль үсеш процесслары белән нәтижәле идарә итү максатларында законнарда билгеләнгән, әлеге Устав формалары белән үзара хезмәттәшлек итәргә тиеш.

3. Район Советы һәм Район Башкарма комитеты кабул ителгән хокукый актларны кул куелган көннән алып жиде көн эчендә бер-берсенә юллылар.

4. Район Советы, Район Башлыгы Район Башкарма комитеты житәкчесенә район Башкарма комитеты житәкчесенә, башка вазыйфаи затларының хокукый актларын кабул итү, юкка чыгару, үзгәртү турындагы тәкъдим белән мөрәжәгать итәргә хокуклы, шулай ук аларны суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

5. Район Башкарма комитеты житәкчесә Район Советына, Район Башлыгына Район Советының, Район Башлыгының хокукый актларын кабул итү, юкка чыгару,

үзгәртү турындагы тәкъдим белән мөрәжәгать итәргә хокуклы, шулай ук аларны суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

6. Район Башлығы Район Башкарма комитеты житәкчесенә Район Советының эш планнарын һәм Район Советы карарлары проектларын Район Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә юллай.

7. Район Советы утырышларында, аның органнары утырышларында, Район башлығы үткәрә торган утырышларда кинәш бирү тавышы хокукы белән Район Башкарма комитеты житәкчесе, аның урынбасарлары яки вәкаләтле затлар катнашырга хокуклы. Язма чакыру булган очракта, Район Башкарма комитетының вазыйфай затлары Район Советы сессиясендә катнашырга тиеш.

8. Район Башкарма комитеты житәкчесе үткәрә торган утырышларда Район Башлығы, Район Советы депутатлары катнашырга хокуклы.

56 статья 56. Район жирле үзидарә органнары арасында бәхәсләрне хәл итү

Район жирле үзидарә органнары арасында аларның вәкаләтләрен гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча бәхәсләр килештерү процедураларын үткәрү юлы белән яки суд тәртибендә хәл ителә.

Бүлек VII. БАШКА ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ҺӘМ РАЙОННЫҢ МУНИЦИПАЛЬ ОРГАННАРЫ

57 статья. Районның контроль-хисап палатасы

1. Районның контроль-хисап палатасы тышкы муниципаль финанс тикшерүенең даими эшләүче органы булып тора һәм Район Советы тарафыннан төзелә.

2. Районның контроль-хисап палатасы рәис, рәис урынбасары һәм 1 нче аудитордан тора.

3. Контроль-хисап палатасы рәисе һәм аудиторлары район Советы тәкъдиме буенча билгеләнә:

- район башлығы,
- Питрәч Район Советы рәисе;
- Питрәч Район Советы депутатлары-депутатлар санының өчтән береннән дә

ким түгел.

4. Районның Контроль-хисап палатасы рәисе һәм аудиторы булып дәүләт яки муниципаль идарә, дәүләт яки муниципаль контроль (аудит), икътисад, финанс, юриспруденция өлкәсендә югары белем һәм һөнәри эшчәнлек тәҗрибәсе булган Россия Федерациясе гражданны булырга мөмкин.

5. Үз вәкаләтләре чикләрендә Районның контроль-хисап палатасы оештыру һәм функциональ мөстәкыйльлеккә ия. Контроль-хисап палатасы рәисе һәм аудиторлары Район Советы, дәүләт хакимиятенең закон чыгару (вәкиллеке) органнары депутатлары була алмый, дәүләт вазыйфаларын, шулай ук Районның муниципаль хезмәте вазыйфаларын били алмый.

6. Районның контроль-хисап палатасы гамәлгә ашыра:

- 1) Район бюджеты үтәләшен контрольдә тоту;
- 2) Район бюджеты проектларына экспертиза;
- 3) Район бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү;

4) муниципаль район бюджеты акчаларын, шулай ук муниципаль район бюджеты тарафыннан Россия Федерациясе Закон чыгару-статьясында каралган башка чыганактардан алына торган акчаларның законлылыкка, нәтижелелеккә (нәтижелелеккә һәм экономияләүгә) контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

5) район милкендә булган мөлкәт белән идарә итүнең һәм эш итүнең билгеләнгән тәртибен, шул исәптән интеллектуаль эшчәнлек нәтижеләре һәм муниципаль берәмлек карамагындагы индивидуализация чаралары белән идарә итүнең билгеләнгән тәртибен үтәүне контрольдә тоту;

6) Район бюджеты акчалары исәбеннән салым һәм башка ташламалар һәм өстенлекләр, бюджет кредитлары бирү нәтижелелеген бәяләү, шулай ук муниципаль гарантияләр һәм поручительстволар бирү яки башка ысуллар белән юридик затлар һәм шәхси эшкуарлар тарафыннан муниципаль Район бюджеты һәм Район милкендә булган мөлкәт хисабына башкарыла торган килешүләр буенча йөкләмәләрне үтәүне тәмин итү законлылыгын бәяләү.

7) муниципаль хокукый актлар проектларының финанс - икътисадый экспертизасы (муниципаль районның чыгым йөкләмәләренә, шулай ук муниципаль программаларга кагылышлы өлешендә финанс-икътисадый нигезләрнең нигезле булуын да кертеп);

8) муниципаль Районда бюджет процессын анализлау һәм аны камилләштерүгә юнәлдерелгән тәкъдимнәр эзерләү;

9) Район бюджеты үтәлеше турында мәгълүмат эзерләү; үткәрелгән контроль һәм эксперт-аналитик чаралар нәтижеләре турында һәм Район Советына һәм муниципаль Район Башлыгына шундый мәгълүмат тапшыру;

10) муниципаль Район составына керүче жирлекләр бюджетларына кергән район бюджеты акчаларын куллануның законлылыгына, нәтижелелегенә (нәтижелелегенә һәм экономиялелегенә) контроль;

11) Район составына керүче жирлекләрдә тышкы муниципаль финанс тикшерүе вәкаләтләрне гамәлгә ашыру, килешүләр нигезендә, районның вәкаләтле органнары белән;

12) коррупциягә каршы көрәшкә юнәлдерелгән чараларда вәкаләтләр чикләрендә катнашу;

13) тышкы муниципаль контроль өлкәсендә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Район Советы Уставы һәм нормасы-тиив хокукый актлары белән билгеләнгән башка вәкаләтләр.

7. Контроль-хисап палатасы рәисе һәм аудиторы-районның жирле үзидарә органнары вазыйфай затлары.

8. Районның контроль-хисап палатасы рәисе районның контроль-хисап палатасы эшчәнлегенә белән гомуми житәкчелек итүне гамәлгә ашыра, контроль-хисап палатасы регламентын раслый; контроль-хисап палатасының эш планнарын раслый һәм аларга үзгәрешләр раслый; контроль-хисап палатасы эшчәнлегенә турында еллык хисапны раслый; тышкы муниципаль финанс контроле стандартларын раслый; контроль-хисап палатасының контроль һәм экспертиза-аналитик чаралары нәтижеләрен раслый; контроль-хисап палатасының күрсәтмә һәм күрсәтмә-күрсәтмә-күрсәтмәләр имзалый; контроль-хисап палатасының; контроль һәм эксперт-аналитик чаралар житәкчесе булырга мөмкин; Питрәч муниципаль районы

Советына һәм муниципаль Район Башлығына контроль-хисап палатасы эшчәнлеге, үткәрелгән тикшерү һәм экспертиза-аналитик чаралар нәтижәләре турында еллык отчет тәкъдим итә; Россия Федерациясе дәүләт органнары, Татарстан Республикасы Дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары белән мөнәсәбәтләрдә контроль-хисап палатасын тәкъдим итә; контроль-хисап палатасы аппараты хезмәткәрләрен (инспекторларын) табу һәм эштән азат итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыра; контроль-хисап палатасы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар (боерыклар, күрсәтмәләр) чыгара.

9. Районның контроль-хисап палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла торган тикшерү нәтижәләре Район Советы утырышында, шулай ук Район Советы билгеләгән тәртиптә бастырылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш.

10. Районның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары аның таләбе буенча районның Контроль-хисап палатасына Контроль-хисап палатасы компетенциясенә караган мәсьәләләр буенча кирәкле мәгълүмат һәм документлар тапшырырга тиеш.

11. Районның контроль-хисап палатасының район гербы сурәтләнгән бланклары, мөһере бар.

12. Районның Контроль-хисап палатасы эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары район бюджетында Россия Федерациясе бюджеты чыгымнары классификациясе нигезендә Район Советын тотуга смета составында карала.

13. Районның контроль-хисап палатасы үз эшчәнлеген законнар, әлеге Устав һәм район Советы тарафыннан расланган контроль-хисап палатасы турындагы Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашыра.

58 статья. Районның финанс-бюджет палатасы

1. Районның финанс-бюджет палатасы район бюджетын үтәүне, район бюджеты проектларын төзүне һәм аның үтәлеше турындагы хисапны гамәлгә ашыручы даими эшләүче жирле үзидарә органы булып тора.

Районның финанс-бюджет палатасы Район Советына хисап тотты.

2. Районның финанс-бюджет палатасы район гербы төшерелгән һәм үз исеме язылган бланкларга ия.

3. Районның финанс-бюджет палатасы рәисе район башлығы тәкъдиме белән Район Советы тарафыннан билгеләнә, финанс-бюджет палатасы эшчәнлеге белән җитәкчелек итә һәм аның эшен оештыра.

4. Районның финанс-бюджет палатасы эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары Район бюджетында Россия Федерациясе бюджеты чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

5. Финанс-бюджет палатасы үз эшчәнлеген законнар, әлеге Устав һәм Район Советы тарафыннан расланган Финанс-бюджет палатасы турындагы Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашыра.

59 статья. Районның милек һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы

1. Районның милек һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы үз вәкаләтләре чикләрендә муниципаль милек белән идарә итүне гамәлгә ашыручы, шул исәптән Район милкендә булган жир кишәрлекләре, акцияләре, бурычлары (кертемнәре)

хужалык жәмгыятләрәненең устав капиталларында даими эшләүче жирле үзидарә органы булып тора.

Милек һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы Район Советына хисап тотта.

2. Милек һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы рәисе Район Башлыгы тәкъдиме буенча Район Советы тарафыннан билгеләнә.

3. Районның милек һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы рәисе Районның жирле үзидарә вазыйфаи заты булып тора, Районның милек һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы эшчәнлеге белән житәкчелек итә һәм аның эшен оештыра.

4. Районның милек һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы район гербы сурәтләнгән бланкларга ия.

5. Районның милек һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары район бюджетында Россия Федерациясе бюджеты чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

6. Районның милек һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы үз эшчәнлеген законнар, әлеге Устав һәм Район Советы раслаган мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы турындагы Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашыра.

Бүлек VIII. САЙЛАУ КОМИССИЯСЕ

60 статья. Район сайлау комиссиясе

1. Район сайлау комиссиясе муниципаль сайлаулар, жирле референдум, депутатны, жирле үзидарәненең сайланулы органы әгъзасын, жирле үзидарәненең сайланулы вазыйфаи затын чакыртып алу, Район чикләрен үзгәртү, Районны үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирүне әзерләүне һәм үткәруне оештыра.

Район сайлау комиссиясе жирле үзидарә органнары структурасына керми.

2. Район сайлау комиссиясе федераль законнарда, Татарстан Республикасы Сайлау Кодексында билгеләнгән тәртиптә Район Советы тарафыннан төзелә.

3. Район сайлау комиссиясенә вәкаләтләре срогы биш ел тәшкил итә.

4. Район сайлау комиссиясе хәлиткеч тавыш хокукы белән 8 әгъза күләмендә формалаштырыла.

5. Район сайлау комиссиясе эшчәнлеген финанслар белән тәэмин итү Район бюджетында Россия Федерациясе бюджеты чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

6. Районның сайлау комиссиясе вәкаләтләре, аның эшчәнлеге тәртибе һәм гарантияләре федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге устав белән жайга салына. Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе вәкаләтләре закон нигезендә территориаль сайлау комиссиясенә йөкләнергә мөмкин.

Бүлек IX. ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ҺӘМ РАЙОННЫҢ БАШКА МУНИЦИПАЛЬ ОРГАННАРЫ ЭШЧӘНЛЕГЕНЕҢ ГРАЖДАН-ХОКУКЫЙ ҺӘМ ФИНАНС НИГЕЗЛӘРЕ

61 статья. Жирле үзидарә органнары һәм Районның юридик зат хокукларына ия башка муниципаль органнары

1. Федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә юридик затның хокуклары белән Район Советына һәм район башкарма комитетына, районның финанс-бюджет Палатасы, районның милек һәм жир мөнәсәбәтләре палатасына һәм районның Контроль-хисап палатасына бирелә.

2. Район Советы карары белән юридик зат хокуклары белән башка муниципаль органнарға, шулай ук Район Башкарма комитеты структурасы нигезендә аның аерым органнарына бирелергә мөмкин.

62 статья. Районның жирле үзидарә органнары юридик затлар буларак

1. Район исеменнән милек һәм башка хокукларны һәм бурычларны сатып алырга һәм тормышка ашырырга, судта Район Башкарма комитеты житәкчесе ышанычсыз чыгыш ясарга мөмкин.

2. Район башлығы милек һәм башка хокукларны һәм бурычларны сатып ала һәм тормышка ашыра, Район Советы, Район Башлығы, депутатлар эшчәнлеген тәэмин итүгә юнәлдерелгән район бюджеты чаралары, шулай ук Район Советына беркетелгән муниципаль милек белән тәэмин итүгә юнәлдерелгән ышаныч кәгазеннән башка судта чыгыш ясый.

3. Юридик зат хокукларына ия район жирле үзидарә органнары-муниципаль казна учреждениеләре, идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыру өчен төзелә торган һәм федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә юридик затлар сыйфатында дөүләт теркәвенә алынырга тиеш.

63 статья. Районның жирле үзидарә органнарын финанслау

1. Районның жирле үзидарә органнары эшчәнлеген финанслар белән тәэмин итү Район бюджетының үз керемнәре хисабына гына тормышка ашырыла.

2. Законда, әлеге Уставта, Район Советы карарлары белән каралган очрактарда районның жирле үзидарә органнары эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары Район бюджетында Россия Федерациясе бюджеты чыгымнарын классификацияләү нигезендә аерым юл белән карала.

Бүлек X. РАЙОН БАШЛЫГЫНЫҢ ҺӘМ МУНИЦИПАЛЬ ВАЗЫЙФАЛАРНЫ БИЛӘҮЧЕ БАШКА ЗАТЛАРНЫҢ СОЦИАЛЬ ҺӘМ БАШКА ГАРАНТИЯЛӘРЕ

64 статья. Район Башлығы һәм аның урынбасары эшчәнлегенә социаль һәм башка гарантияләре даими нигездә эшләүче

1. Район Башлығына һәм аның урынбасарына, даими нигездә эшләүче әлеге Устав нигезендә айлык акчалата бүләк түләнә.

2. Район Башлығы һәм аның урынбасарына айлык акчалата бүләк күләме гамәлдәге закон нигезендә Район Советы тарафыннан билгеләнә.

Айлык акчалата бүләк күләме район Советының инфляция (кулланучылар бәяләре) дәрәжәсен исәпкә алып, тиешле елга бюджеты турындагы карары нигезендә ел саен арта (индексацияләнә).

3. Район Башлығына һәм аның урынбасарына ел саен түләнә торган төп түләүле ял утыз биш календарь көн дәвам итә, аның ике айлык акчалата бүләге

күләмендә дэвалануга пособие түләне, командировка чыгымнары түләне, законнар нигезендә башка түләүләр башкарыла. Глава Района и его заместитель имеют право на дополнительный оплачиваемый отпуск, продолжительностью, установленной для муниципальных служащих в соответствии с законодательством Республики Татарстан и Российской Федерации.

4. Район Башлыгы һәм аның урынбасары вәкаләтләре срогы даими нигездә эшләүче гомуми һәм өзлексез хезмәт стажына яки хезмәт итү вакытына, закон нигезендә белгечлек һәм муниципаль хезмәт стажына исәпләнә.

5. Район Башлыгы һәм аның урынбасары Район муниципаль хезмәткәрләрен пенсия белән тәэмин итү өчен законнар һәм әлеге Устав нигезендә билгеләнгән шартларда һәм тәртиптә тиешле елларны эшләгән өчен пенсия белән тәэмин итүгә хокуклы.

6. Үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен район башлыгына һәм аның урынбасарына мебель һәм элемент чаралары белән жиһазландырылган хезмәт урыны, машина йөртүче белән хезмәт машинасы, мобиль элемент чаралары бирелә, шулай ук район Советы карары белән билгеләнә торган аларның эшчәнлегенә башка гарантияләре бирелә.

65 статья. Район Советы депутаты, башка вазыйфаи затлар эшчәнлегенә социаль һәм башка гарантияләре.

1. Депутатка азат ителмәгән нигездә эшләүче, Район Советы һәм аның органнары утырышларында катнашкан вакытта, Район Советы йөкләмәләрен үтәү өчен Район Советы тарафыннан билгеләнә торган күләмдә акчалата компенсация түләне. Компенсация Районда уртача хезмәт хакы күләменнән исәпләнгән сәгәтләр түләүне, шулай ук законнар нигезендә командировка чыгымнарын түләүне үз эченә ала.

2. Район Башлыгы урынбасарына әлеге Уставта каралган очракларда район башлыгының айлык акчалата түләү 90% күләмендә түләне.

3. Район Контроль-хисап палатасы аудиторлары һәм Район сайлау комиссиясе әгъзаларына әлеге органнар эшендә катнашкан вакытта законнар, Район Советы карарлары нигезендә акчалата компенсация түләне.

66 статья. Район башлыгы, район Советы депутатларының кагылгысызлык гарантияләре.

1. Район Советы депутатлары, Район Башлыгы хокукларын жинаять яки административ жаваплылыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль эшләр башкару, шулай ук үзләре биләгән торак һәм (яки) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларына карата оператив-эзләү чараларын уздырганда, аларны кулланган элемент чараларын исәпкә алганда, федераль законнар белән билгеләнә.

2. Федераль закон нигезендә, Район Советы депутаты, Район Башлыгы әйтелгән фикер, тавыш биргәндә төшереп калдырылган позицияләр һәм аларның статусына туры килгән башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре срогы чыкканнан соң да, жинаять яки административ жаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге Нигезләмә Район Советы депутаты, Район Башлыгы тарафыннан мыскыл итү, яла

ягу яки башка хокук бозулар, федераль закон белән каралган жаваплылыкка тартылу очракларына кагылмый.

Бүлек XI. ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫНЫҢ ҺӘМ ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ВАЗЫЙФАИ ЗАТЛАРЫНЫҢ ЖАВАПЛИЛЫГЫ РАИОНА

67 статья. Район жирле үзидарә органнарының һәм жирле үзидарә вазыйфаи затларының жаваплылыгы

Жирле үзидарә органнары һәм Районның жирле үзидарә вазыйфаи затлары Район халкы, дәүләт, физик һәм юридик затлар алдында федераль законнар нигезендә жаваплы.

68 статья. Район Советы депутатларының район халкы алдында жаваплылыгы

1. Район Советы депутатларының, шул исәптән Район Башлыгының, Район халкы алдында жаваплылыгы депутат итеп аны сайлаган Район халкының ышанычын югалту нәтижәсендә килеп житә.

2. Ышанычны югалткан Район Советы депутаты, шул исәптән Район Башлыгы, жирлекнең вәкиллеке органы депутаты буларак, әлеге Устав һәм жирлек уставы нигезендә тиешле жирлек сайлаучылары тарафыннан кире алынырга мөмкин.

69 статья. Район жирле үзидарә органнарының һәм жирле үзидарә вазыйфаи затларының дәүләт алдында жаваплылыгы

Федераль закон нигезендә Район Советының, Район Башлыгының, Район Башкарма комитеты житәкчесенең дәүләт алдында жаваплылыгы Россия Федерациясе Конституциясен, федераль конституциячел законнарны, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм әлеге Уставны бозган очракта, шулай ук районның жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен тиешенчә үтәмәгән очракта, тиешле суд карары нигезендә гамәлгә ашырыла.

70 статья. Район жирле үзидарә органнарының һәм жирле үзидарә вазыйфаи затларының физик һәм юридик затлар алдында жаваплылыгы

Район жирле үзидарә органнарының һәм жирле үзидарә вазыйфаи затларының физик һәм юридик затлар алдында жаваплылыгы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә башлана.

71 статья. Ышанычны югалтуга бәйле рәвештә муниципаль вазыйфаларны биләүче затларны эштән азат итү (эштән азат итү)

1. Федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль норматив хокукый актларда каралган тәртиптә муниципаль вазыйфа биләүче зат ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат ителергә (вазыйфадан азат ителергә) тиеш:

1) яклар булып торган мәнфәгатьләр конфликттын булдырмау һәм (яки) жайга салу буенча чаралар күрмәү;

2) зат үзенә керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренә) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәғлүматларны тапшырмаган яки белә торып дәрәс яки тулы булмаган мәғлүмат биргән;

3) затның, Федераль законда билгеләнгән очрақлардан тыш, коммерция оешмасы идарәсе органы эшчәнлегендә түләүле нигездә катнашуы;

4) эшмәкәрлек эшчәнлеген гамәлгә ашыру зат тарафыннан;

5) әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе яисә Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, затның идарә итү органнары, Попечительлар яки күзәтү советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган структур бүлекчәләренә башка органнары составына керүе.

2. Үзенә буйсынган затта мәнфәгатьләре каршылыгына китерә яки китерә ала торган шәхси кызыксынучанлык барлыкка килү турында мәғлүм булган муниципаль вазыйфа биләгән зат тарафыннан ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат ителергә (вазыйфадан азат ителергә) тиеш.

Бүлек XII. РАЙОННЫҢ МУНИЦИПАЛЬ ХОКУКЫЙ АКТЛАРЫ

72 сатья. Районның муниципаль хокукый актлары системасы

1. Районның муниципаль хокукый актлары системасына керә:

1) Район Уставы;

2) жирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар;

3) район Советының норматив һәм башка хокукый актлары;

4) әлеге Уставта каралган район башлыгының, Район Башкарма комитетының, башка жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының хокукый актлары.

2. Район Уставы һәм жирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар муниципаль хокукый актлар системасында югары юридик көч актлары булып тора, турыдан-туры гамәлдә һәм районның бөтен территориясендә кулланыла.

Башка муниципаль хокукый актлар жирле референдумда кабул ителгән әлеге Уставка һәм хокукый актларга каршы килергә тиеш түгел.

2. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлар тарафыннан кабул ителгән муниципаль хокукый актлар районның барлык территориаль-риторияләрендә мәжбүри үтәлергә тиеш.

73 сатья. Гражданның турыдан-туры ихтыяр белдерүләре юлы белән кабул ителгән карарлар

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә турыдан-туры гражданның хәл итү жирле референдумда белдерелгән халыкның турыдан-туры белдерүе юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Әгәр Район халкын турыдан-туры белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен өстәмә рәвештә муниципаль хокукый актны кабул итү (чыгару), жирле үзидарә органы яисә әлеге актны кабул итү (чыгару)

компетенциясенә кергән районның жирле үзидарә вазыйфаи заты кабул итү (бастырып чыгару) таләп ителә икән, референдумда кабул ителгән карар үз көченә кергән көннән 15 көн эчендә тиешле муниципаль хокукый актны эзерләү һәм (яисә) кабул итү срогын билгеләргә тиеш. Күрсәтелгән срок өч айдан да артмаска тиеш.

3. Гражданнарны турыдан-туры белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципаль хокукый актны бастырып чыгару срогын бозу, Район Башлыгы кире чакыруга, Район Башкарма комитеты житәкчесен эштән азат итүгә яисә Район Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатуга нигез була.

74 статья. Районның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар төрләре

1. Аларга йөкләнгән вәкаләтләренә үтәү йөзеннән районның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары түбәндәге муниципаль хокукый актлар чыгара:

1) Район Советы-район Советы карарлары;

2) Район башлыгы - Район Башлыгы карарлары һәм боерыклары;

3) Башкарма комитет житәкчесе үз вәкаләтләре чикләрендә федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары, әлеге Устав һәм Район Советы карарлары белән билгеләнгән, Район Башкарма комитетының жирле әһәмияттәге мәсьәләләр һәм район жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле, шулай ук Район Башкарма комитетының эшен оештыру мәсьәләләре буенча карарларын чыгара

(74 статья, 3 п.п.2 ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2017 елның 13 июлендәге 100 номерлы карары редакциясендә)

2. Районның башка вазыйфаи затлары әлеге устав белән билгеләнгән үз вәкаләтләре чикләрендә, аларның статусын билгеләүче бүтән муниципаль хокукый актларда күрсәтмәләр һәм боерыклар чыгара.

75 статья. Муниципаль хокукый актларны эзерләү

1. Муниципаль хокукый актлар проектлары район башлыгы, Район Советы депутатлары, Район Башкарма комитеты житәкчесе, территорияль ижтимагый үзидарә органнары, гражданнарның инициативалы төркемнәре, шулай ук Районның Контроль-хисап Палатасы, Районның финанс-бюджет Палатасы, Районның милек һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы тарафыннан аларны алып бару мәсьәләләре буенча кертелә ала.

Район прокуроры гамәлдәге муниципаль норматив хокукый актларны камилләштерү кирәклеген тулы-мочын гамәлгә ашырганда муниципаль норматив хокукый актларны үзгәртү, юкка чыгару яки кабул итү турында проектлар һәм тәкъдимнәр кертәргә хокуклы.

2. Муниципаль хокукый актлар проектларын кертү тәртибе, аларга кушып бирелә торган документларның исемлеге һәм формасы Район Советы Регламенты, Район Башлыгы, Район Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан билгеләнә.

76 статья. Район Советының хокукый актлары

1. Район Советы аның компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча район территориясендә үтәлергә тиешле кагыйдәләрне билгеләүче карарлар, Район Башлыгының отставкага китүен бетерү турында карар, Район Советы Регламенты, Район Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча башка карарлар, шулай ук аның компетенциясенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге устав белән кертелгән башка мәсьәләләр буенча карарлар кабул итә.

2. Район Советы карарлары, законнар белән билгеләнгән очраклардан тыш, Район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

3. Жирле салымнар һәм җыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм гамәлдән чыгаруны, Район бюджеты чыгымнарын гамәлгә ашыруны күздә тоткан Район Советы карарлары Район Башкарма комитеты җитәкчесе инициативасы белән генә яки аның бәяләмәсе булганда гына Район Советы каравына кертелергә мөмкин. Әлеге бәяләмә Район Советына карар проектына Район Башкарма комитетына тәкъдим иткән көннән алып утыз көн эчендә тапшырыла.

4. Район Советы карарлары Район Башлыгы тарафыннан кабул ителгән көннән өч көн эчендә имзалана һәм әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә халыкка хәбәр ителә.

77 статья. Район башлыгының хокукый актлары

Район Башлыгы законнар, әлеге Устав, Район Советы карарлары белән билгеләнгән үз вәкаләтләре чикләрендә Район Советы эшчәнлеген оештыру, шулай ук аның компетенциясенә әлеге Устав, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрена 131-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар буенча хокукый актлар чыгара.

78 статья. Район Башкарма комитеты җитәкчесенең хокукый актлары

Башкарма комитет җитәкчесе Район Башкарма комитетының законнар, әлеге Устав һәм Район Советы карарлары белән билгеләнгән вәкаләтләре чикләрендә жирле эһәмияттәге мәсьәләләр һәм район жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр, шулай ук Район Башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча күрсәтмәләр чыгара.

79 статья. Муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару (халыкка хәбәр итү) һәм аларның үз көченә керү тәртибе

1. Карарлар Район Башлыгы кул куйган көннән үз көченә керә, әгәр дә башкасы билгеләнгән карары белән. Салымнар һәм җыемнар турында район Советының хокукый актлары Россия Федерациясе Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

Район Уставын кабул итү яки әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турындагы район Советы карарлары Федераль законда, әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

2. Район башлыгының, район Башкарма комитеты житәкчесенә, жирле үзидарәнә башка вазыйфай затларының хокукый актлары, әгәр актларда башкасы билгеләнмәгән булса, кул куелган көннән үз көченә керә.

3. Кеше һәм граждан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы муниципаль норматив хокукый актлар, гамәлгә куючы булып муниципаль берәмлек торган оешмаларның хокукый статусын билгели торган муниципаль норматив хокукый актлар, шулай ук жирле үзидарә органнары арасында төзелә торган килешүләр рәсми басылып чыкканнан соң (халыкка игълан итү) үз көченә керә. (2018 елның гыйнвары)

4. Һәр муниципаль хокукый актта аның реквизитлары булырга тиеш: аңа кул кую датасы (район Советы тарафыннан кабул ителгән хокукый актлар өчен - шулай ук аны кабул итү көне), теркәү номеры, хокукый актка кул куйган вазыйфай затның исеме.

5. Район бюджеты турында Район Советы карарлары, аның үтәләше турындагы хисап, жирле салымнар һәм жыемнар билгеләү турында, Район Советы, Район Башлыгы, Район Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан кабул ителгән башка норматив хокукый актлар аларга кул куелган көннән соң, муниципаль хокукый актлардан яки аларның федераль закон белән чикләнгән аерым нигезләмәләреннән тыш, рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш (игълан ителгән).

6. Шулай ук жирле референдум билгеләү, Районны үзгәртү, Район башлыгын һәм аның урынбасарларын сайлау, Район Башкарма комитеты житәкчесен һәм аның урынбасарларын билгеләү һәм законнар нигезендә башка актларны рәсми бастырып чыгару (халыкка игълан итү) мәжбүри.

7. Законнар яки әлеге Устав нигезендә мәжбүри булмаган муниципаль хокукый актлар бастырып чыгару (халыкка игълан итү) аларның органнарын яки районның жирле үзидарә вазыйфай затларын чыгарган карар буенча бастырып чыгарылырга (халыкка игълан ителергә) мөмкин.

8. Бастырып чыгарганда (халыкка житкергәндә) муниципаль хокукый актның реквизитлары күрсәтелә.

9. Муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару (халыкка игълан итү) юлы белән гамәлгә ашырыла:

- хокукый акт текстын районның жирле үзидарә органнары яисә район территориясендә таратыла торган бүтән массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгару. Хокукый акт текстын бүтән басма массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарганда әлеге басманың рәсми басылып чыгуы турында билге булырга тиеш;

- хокукый акт текстын яисә хокукый акт проектын Районның рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, “Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталы” на урнаштыру.

Муниципаль хокукый актны бастырып чыгарганда (халыкка житкергәндә) басма массакүләм мәгълүмат чарасы чыгу датасы күрсәтелергә тиеш.

10. Жирле референдумда (гражданныр жыенында) кабул ителгән карарларның хокукый актлары рәвешендә рәсмиләштерелгән муниципаль норматив хокукый актлар Татарстан Республикасы Муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелергә тиеш, аны оештыру һәм алып бару Татарстан Республикасы

Законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бүлек XIII. РАЙОННЫҢ ИКЪТИСАДИ НИГЕЗЕ

80 статья. Районның икътисади нигезе

Районның икътисади нигезен районның муниципаль милкендә булган мөлкәте, район бюджеты акчасы, шулай ук районның милек хокуклары тәшкил итә.

81 статья. Районның муниципаль мөлкәте

1. Район милкендә булырга мөмкин:

1) әлеге Уставның 6 статьясында билгеләнгән жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

2) жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт-федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъектлары законнары белән тапшырылган очрақларда, шулай ук жирле үзидарә органнарының «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган тәртиптә аерым вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт»;

3) Район Советының норматив-хокукый актлары нигезендә жирле үзидарә органнары һәм Районның вазыйфай затлары, муниципаль хезмәткәрләр, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәткәрләре эшчәнлеген тәмин итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

4) Район жирле үзидарә органнарына федераль законнар белән бирелгән һәм жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә кертелмәгән мәсьәләләргә хәл итү өчен кирәкле мөлкәт;

5) әлеге Уставның 6 статьясы нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү өчен билгеләнгән мөлкәт, шулай ук «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт.

2. Районда әлеге статьяның 1 өлеше таләпләренә туры килми торган мөлкәткә милек хокукы барлыкка килгән очрақларда күрсәтелгән мөлкәт яңадан рәсмиләштерелгә (милекнең максатчан билгеләнешен үзгәртү) яки читләштерелгә тиеш. Мондый мөлкәтне алу тәртибе һәм сроклары федераль закон белән билгеләнә.

82 статья. Районның муниципаль милегенә ия булу, аннан файдалану һәм эш итү

1. Әлеге устав белән билгеләнгән вәкаләтләргә чикләүне исәпкә алып, Район жирле үзидарә органнары муниципаль милек белән Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителә торган район жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә мөстәкыйль рәвештә файдалана һәм эш итә.

2. Районның жирле үзидарә органнары муниципаль милекне физик һәм юридик затларга, Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнарына һәм башка

муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнарына вакытлыча яки даими файдалануга тапшырырга, читләштерергә, федераль законнар нигезендә башка килешүләр төзөргә хокуклы.

3. Муниципаль милекне хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары белән билгеләнә. Муниципаль милекне файдаланудан кергән табыш жирле бюджетларга керә.

83 статья. Муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр һәм хужалык жәмгыятьләре

1. Район әлеге устав белән билгеләнгән үз вәкаләтләре чикләрендә муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне төзөргә, үзгәртеп корырга һәм бетерергә, Хужалык жәмгыятьләре, шул исәптән жирле әһәмияткәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципальара жәмгыятьләр төзүдә катнашырга хокуклы. Гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләргә карата вәкаләтле жирле үзидарә органнары гамәлгә ашыра.

2. Гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органнары муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр эшчәнлегенә максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслыйлар, әлеге предприятие һәм учреждение житәкчеләрен вазыйфага билгелиләр һәм вазыйфадан азат итәләр, әлеге Уставта каралган тәртиптә аларның эшчәнлегенә турындагы хисапларны тыңлыйлар

3. Жирле үзидарә органнары муниципаль берәмлек исемненән муниципаль казна учреждениеләре йөкләмәләре буенча субсидияле жавап бирәләр һәм аларның федераль законда билгеләнгән тәртиптә үтәләшен тәэмин итәләр.

84 статья. Жирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булган Район предприятиеләре, учреждение һәм оешмалар белән мөнәсәбәте

Районның жирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, шулай ук физик затлар белән мөнәсәбәтләре, законда башкача билгеләнмәгән очракта, килешү нигезендә төзелә.

Бүлек XIV. РАЙОННЫҢ ФИНАНС НИГЕЗЕ

85 статья. Район Бюджеты

1. Район бюджетын формалаштыру, раслау, үтәү һәм аның үтәләшен контрольдә тоту районның жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль башкарыла. Район бюджетын формалаштыру, раслау һәм үтәү тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

2. Район бюджеты проекты, Район бюджетын раслау турында, аның үтәләше турында еллык отчет, Район бюджетын үтәү барышы һәм жирле үзидарә органнарының муниципаль хезмәткәрләре, муниципаль учреждениеләр

хезмәткәрләре саны турында квартал саен мәгълүматлар, аларның хезмәт өчен түләүгә факттагы чыгымнарны күрсәтеп, рәсми бастырып чыгарылырга тиеш (халыкка игълан ителергә).

(85 статья, 3 п. ТР Питрәч муниципаль районы Советының 2016 елның 05 февралендәге 31 номерлы карары редакциясендә)

3. Район бюджеты проектын төзү Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган федераль законнар нигезендә районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

4. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карар проектын район Советына керткәннән соң кабул ителгән салымнар һәм жыемнар турында район Советының норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертүне күздә тоты торган норматив хокукый актлары Чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәрен (чыгымнарын) үзгәртүгә китерә торган карар проектын үз эченә алырга тиеш.

5. Район бюджеты проекты Район Советының муниципаль хокукый акты нигезендә өч елга (чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

6. Район бюджеты проекты Район Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Устав нигезендә төзелә.

7. Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты проектын төзү:

Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә карата таләпләр) билгели торган Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Жыенына юлламасы нигезләмәләре;

бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

Россия Федерациясе таможня-тариф сәясәтенең төп юнәлешләре;

социаль-икътисадый үсеш фаразы;

озак сроклы чорга бюджет фаразлары проекты (бюджет фаразлары проекты, бюджет фаразлары проекты) ;

муниципаль программалар проектлары, күрсәтелгән программаларны үзгәрешләр проектлары).

8. Бюджет турындагы карарда бюджет керемнәренә гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профициты), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе субъектлары законнары, Муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнарының муниципаль хокукый актлары (бюджет турындагы законнарны (карарлардан тыш) белән билгеләнгән башка күрсәткечләр булырга тиеш.

Район бюджеты турында Район Советы карарында Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы законнары һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукый актлар белән билгеләнмәгән очракта шәһәр, авыл жирлекләре (шәһәр эчендәге районнар) бюджетлары арасында керемнәренә бүлү нормативлары булырга тиеш.

9. Район бюджеты турындагы карар нигезендә состав Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары, Район Советының муниципаль хокукый актлары нигезендә билгеләнә торган күрсәткечләр раслана.

10. Район бюджеты турындагы карар белән билгеләнә:

Район бюджеты керемнәренә баш администраторлары исемлеге;

Район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;

бюджет ассигнованиеләрен чираттагы финанс елына һәм чорына бюджет чыгымнары классификациясенә чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре (төркемнәре һәм төркемчәләре һәм төркемчәләре), максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программалаштырылмаган юнәлешләре), чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре һәм төркемчәләре), максатчан статьялары (яисә) буенча, чираттагы финанс елына һәм чорына бюджет чыгымнары классификациясенә чыгым төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре һәм төркемчәләре), шулай ук пландагы чыгымнар төрләре һәм (яисә) максатчан статьялары һәм (яисә, билгеләнгән тәртиптә әлеге кодекс, Татарстан Республикасы законы, Район Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән);

чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә жибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме;

чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм (яисә) башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

план чорының беренче елына район бюджеты чыгымнарының гомуми күләменнән кимендә 2,5 процент күләмендә шартлы расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар хисабына каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына Район бюджеты чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 5 проценты күләмендә (Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджетара трансфертлар исәбенә исәпкә алмыйча), максатчан билгеләнеше булган);

чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары;

чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиге күрсәтелгән;

район бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, район Советының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән башка күрсәткечләре.

11. Район бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта район Советына Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә документлар һәм материаллар тапшырыла.

12. Район бюджеты турындагы карар проектын карау һәм аны район Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән раслау тәртибе Чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан бюджет турындагы карар үз көченә керүне, шулай ук әлеге карар белән Россия Федерациясә Бюджет кодексының 184.1 статьясы нигезендә күрсәткечләргә һәм характеристикаларны раслауны күздә тотарга тиеш.

13. Район бюджеты турындагы карар, әгәр Россия Федерациясә Бюджет кодексы яки Район бюджеты турындагы карар белән башкасы каралмаган булса, финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә һәм 31 декабрә кадәр гамәлдә була.

Район бюджеты турындагы карар аны билгеләнгән тәртиптә кул куйганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча рәсми басылып чыгарга тиеш.

14. Районның жирле үзидарә органнары Район бюджетының баланслылыгын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салу, бюджет процессын гамәлгә ашыру буенча билгеләнгән федераль законнары һәм Татарстан Республикасы законнарын үтәүне, муниципаль бурыч күләме һәм структурасын, районның бюджет йөкләмәләрен үтәүне тәмин итәләр.

15. Район бюджеты керемнәре Россия Федерациясенә бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы законнар һәм башка мәжбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә формалаша.

16. Район бюджеты чыгымнары Россия Федерациясә Бюджет кодексында каралган формаларда гамәлгә ашырыла.

Федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән очрактан тыш, дәүләт хакимиятенә федераль органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен финанслауга район бюджеты чыгымнарын гамәлгә ашыру рөхсәт ителми.

17. Муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләре Россия Федерациясә Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

86 статья. Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен сатып алулар

1. Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләргә сатып алу Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләргә сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясә законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләргә сатып алу жирле бюджет акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

87 статья. Район гражданның үзара салым акчасы

1. Гражданның үзара салым акчалары дигәндә жирле әһәмияттәге конкрет мәсьәләләргә хәл итү өчен гражданның бер тапкыр түләүләргә аңлашыла. Гражданның үзара салым түләүләргә күләме абсолют зурлыкта, аларның саны Район халкының гомуми саныннан 30 проценттан артып китә алмаган һәм алар өчен түләүләр күләме кимәргә мөмкин булган аерым категорияләрдән тыш, Районның барлык халкы өчен тигез билгеләнә.

2. Әлеге статьяның 1 пункттында күрсәтелгән гражданның бер тапкыр бирелә торган түләүләргә кергү һәм куллану мәсьәләләргә жирле референдумда хәл ителә.

88 статья. Районның муниципаль бурыч алулары (муниципаль бурыч)

1. Муниципаль бурыч алулар дигәндә эчке базарда Россия Федерациясе валютасында урнаштырыла торган кыйммәтле кәгазьләр чыгару юлы белән гамәлгә ашырыла торган муниципаль бурычка һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә жирле бюджетка Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан жәлеп ителә торган кредитлар аңлашыла, алар буенча муниципаль бурыч йөкләмәләре барлыкка килә. Районның Россия Федерациясе валютасында Россия Федерациясеннән читтә бурыч алуына юл куелмый.

2. Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукы район исеменнән Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Устав нигезендә Район Башкарма комитетына бирелә.

89 статья. Районның жирле бюджеты үтәлеше

1. Районның жирле бюджеты Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Район бюджеты кассаларның бердәмлегенә һәм чыгымнарның ведомствого буйсынуына нигезләнә.

3. Район бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтү, район бюджеты акчаларын алучыларның шәхси счетларын ачу һәм алып бару Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

4. Район бюджетының үтәлеше Районның жыелма бюджет язмасы һәм Районның касса планы нигезендә оештырыла.

90 статья. Бюджет хисабы. Район бюджеты үтәлеше турында еллык хисап

1. Районның бюджет хисапчылыгы еллык.

2. Районның бюджет хисапчылыгы районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының жыелма бюджет хисапчылыгы нигезендә төзелә һәм Район Башкарма комитетына тапшырыла.

3. Еллык хисап үтәлеше турында Район бюджеты Район Советы карары белән раслана.

4. Районның финанс-бюджет палатасы муниципаль районның Россия Федерациясе субъектының финанс органына берләштерелгән бюджеты үтәлеше турында бюджет хисабын тәкъдим итә.

5. Ул бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең (бүлүчеләрнең) бюджет хисапчылыгын тышкы тикшерүне һәм район бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап буенча бәяләмә әзерләүне үз эченә ала.

Район бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, Район Советының әлеге Устав һәм муниципаль норматив хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә районның Контроль-хисап палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла. Район составына керүче жирлекнең вәкиллекле органы мөрәжәгәте буенча, жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү районның Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарылырга мөмкин.

5. Район Башкарма комитеты агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча аның буенча бәяләмә эзерләү өчен Район бюджеты үтәлеше турында хисап бирә. Район бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап буенча бәяләмә эзерләү, бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең еллык бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерү мәгълүматлары нигезендә, 1 айдан да артмаган вакытка үткәрелә.

6. Агымдагы финанс елының 1 маеннан да соңга калмыйча район Башкарма комитеты хисап финанс елында район бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны, район бюджеты үтәлеше турындагы хисап проектын, районның берләштерелгән бюджетын үтәү турындагы бюджет хисабын һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документларны теркәп, район советына тапшыра.

7. Район бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны карау нәтижәләре буенча Район Советы Район бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны раслау яки кире кагу турында карар кабул итә.

8. Район бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап Район Советы тарафыннан кире кагылган очракта, ул дәрәс булмаган яки тулы булмаган мәгълүматлар чагылдыру фактларын бетерү һәм бер айдан артмаган вакытка кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

9. Район бюджеты үтәлеше турындагы карар белән хисап финанс елында район бюджеты үтәлеше турындагы хисап раслана һәм район бюджеты профицитының гомуми күләмен күрсәтеп җиткерелә. Хисап финанс елында Район бюджеты үтәлеше турындагы Район Советы карарына аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

бюджет керемнәрен классификацияләү кодлары буенча Район бюджеты керемнәре;

керемнәр төрләре, керемнәр подидлары кодлары, бюджет керемнәренә керә торган дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү буенча Район бюджеты керемнәре кодлары буенча;

район бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы буенча район бюджеты чыгымнары;

бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча район бюджеты чыгымнары;

бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы классификациясе кодлары буенча район бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы;

бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы төркемнәре, төркемчәләре, статьялары, бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы кодлары буенча;

Район бюджеты үтәлеше турындагы карар белән шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законы, район бюджеты үтәлеше турындагы карар өчен район Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән башка күрсәткечләр дә раслана.

91 статья. Муниципаль финанс контроле

1. Муниципаль финанс контроле Россия Федерациясе Бюджет законнары һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган башка норматив хокукый актлар үтәлешен тәмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле подразделяется бу тышкы һәм эчке, предварительный һәм аннан соңгы.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле бюджет хокуки-мөнәсәбәтләр өлкәсендә Район Контроль-хисап палатасының контроль эшчәнлегә булып тора.

3. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә эчке муниципаль финанс контроле Район Башкарма комитеты органнары (вазыйфаи затлар) булып торучы муниципаль финанс тикшерүе органнарының контроль эшчәнлегә булып тора.

4. Башлангыч контроль жирле бюджет үтәләше барышында бюджет бозуларыны кисәтү һәм булдырмау максатларында гамәлгә ашырыла.

5. Алга таба контроль район бюджетын үтәү нәтижәләре буенча, аларның үтәләше, исәп-хисапларның дәрәсләген билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

Бүлек XV. РАЙОН УСТАВЫН КАБУЛ ИТҮ ӘЛЕГЕ УСТАВКА ҮЗГӘРЕШЛӘР ҺӘМ ӨСТӘМӘЛӘР КЕРТҮ

92 статья. Район Уставы проекты эзерләү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе.

1. Район Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукий акт проекты Район Советына, Район Советы депутатлары, Район прокуратурасы, Район Башкарма комитеты житәкчесе, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, гражданның инициативалы төркемнәре тарафыннан кертелә ала.

2. Район Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукий акт проекты эзерләү өчен махсус комиссия төзелә ала. Күрсәтелгән комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре, экспертлар чакырылырга мөмкин.

3. Район Уставы проекты, Район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукий акт проекты, Район Уставын кабул итү, Район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы мәсьәләне карау көненә кадәр 30 көннән дә соңга калмыйча, әлеге Устав проекты, муниципаль хокукий акт проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен бер үк вакытта бастырып чыгару (халыкка игълан итү) белән рәсми басылып чыгарга тиеш. Устав проекты буенча Район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында тәкъдимнәрне, шулай ук Район Уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе һәм законнары нигезләмәләрен төгәл күрсәтү рәвешендә үзгәрешләр кертелгән очракта, гражданның аның фикер алышында катнашу тәртибен рәсми бастырып чыгару (халыкка игълан итү) таләп ителми.

4. Район Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турында Район Советы карары проекты буенча аларны карап тикшерер алдыннан Район Советы сессиясендә әлеге Устав нигезендә ачык тыңлаулар үткәрелә, Уставка Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе һәм законнары нигезләмәләрен төгәл күрсәтү рәвешендә үзгәрешләр кертелә торган очраклардан тыш, әлеге уставны әлеге норматив хокукий актларга туры китерү максатларында.

93 статья 93. Район Уставын кабул итү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе.

1. Район Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проектын карау Район Советы тарафыннан Район Советы Регламенты нигезендә ике укылышта да ким булмаган күләмдә гамәлгә ашырыла.

2. Район Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проектын беренче укылышта кабул иткәннән соң әлеге проект төзәтмәләр кертү өчен Район Башлыгы Район Советы депутатларына, башка хокук чыгару инициативасы хокукына ия субъектларга жибәрелә.

3. Устав район, муниципаль хокукый акт Район Советының үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Уставына кабул ителә күпчелек тавыш белән билгеләнгән саныннан район Советы депутатлары. Әгәр Район Башлыгы исполняет вәкаләтләр районның вәкиллеке органы рәисе, Район Башлыгы тавышы исәпкә алына кабул иткәндә Уставына, Муниципаль хокукый акт үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль берәмлек уставына буларак, Район Советы депутаты тавышы.

94 статья. Район Уставының үз көченә керү тәртибе, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар.

1. Әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт аларны кабул иткәннән соң Район Башлыгы тарафыннан законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәве өчен муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендә башкарма хакимиятнең федераль органы территориаль органына жибәрелә.

2. Район Уставы, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт дәүләт теркәвенә алынганнан соң рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка игълан ителгәннән соң) тиеш һәм рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә.

Район башлыгы теркәлгән район Уставын, муниципаль хокукый акты, муниципаль берәмлекләрнең уставларын теркәү өлкәсендә башкарма хакимият федераль органының территориаль органыннан кергән көннән алып жиде көн эчендә район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында бастырып чыгарырга (халыкка хәбәр итәргә) тиеш.

3. Уставка кертелгән һәм жирле үзидарә органнары структурасына үзгәртелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр, жирле үзидарә органнары арасында вәкаләтләр бүлешү (Уставны федераль законнарда туры китерү, шулай ук вәкаләтләрне, вәкаләтләр срогын, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларын сайлау тәртибен үзгәртү очрактарыннан тыш) әлеге үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акты кабул иткән Район Советы вәкаләтләр срогы чыкканнан соң, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 22 статьясындагы 3.1 пунктында күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актка кул куйган Район Башлыгы вәкаләтләр срогы чыкканнан соң.

3.1. Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр муниципаль хокукый акт тарафыннан кертелә, ул рәсмиләштерелергә мөмкин:

1) аның рәйсе һәм Район Башлығы кул куйган муниципаль берәмлек Советы карары белән яки Район Башлығы, Район Советы рәйсе вәкаләтләрен башкаручы үзгәнә;

2) аерым норматив хокукый акт, кабул ителгән Район Советы һәм подписанным Район Башлығы. Бу очракта әлеге хокукый актта Район Советының аны кабул итү турындагы карары реквизитлары куела. Район Советының мондый карарына Район Уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү рөхсәт ителми.

4. Район Уставын яңа редакциядә бәян итү Район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт белән рөхсәт ителми. Бу очракта районның яңа Уставы кабул ителә, ә элек Районның гамәлдәге Уставы һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актлар Районның яңа Уставы үзгәчәнә кергән көннән үзгәчәнә югалткан дип таныла.